A forradalom

A forradalom minden nép életében megtisztulási folyamat, amely feltétlen erkölcsi szilárdságot és teljes odaadást követel, de egyúttal nagyfokú bizalmatlansággal is terhes, hiszen nemcsak az ellenféllel kell leszámolni, hanem a bensőnk rejtett zugait kell kipurgálni. S ez utóbbi sokkal nehezebb. A forradalmi odaadás mértéke még ma sem kisebb, mint azé a kínai paraszté, aki maga áll be gátnak a folyó áradásakor, ha nincs más védőeszköz. Természetesen a bizalmatlanság mértéke sem maradhat el ettől, a forradalmi vezető ellenfél iránti legkisebb sajnálata is gyakran minősül árulásnak, a vezetettek kijátszásának és ennek törvényszerű következményeként a bizalom meginog — néha csak a végső eszköz állíthatja vissza. (Ahogy az a „Csokoládé" című regényben leíródik) A forradalom másik nagy kísértése a bosszú, amely ilyenkor mindig valós sérelmek kiegyenlítésére irányul, de az okozók egybemosódnak, egymással felcserélődnek; a történelmi idő összesűrűsödése miatt az ítélet indulatteli és végleges. És a Nagy Októberi Szocialista Forradalom történeti korszakot választ el.

De a forradalom kitöltetlen csekk, a jövő nehezen formálódik ki benne. Az ellenfelet egységesen megítélők már sokféle jövőt jelenítenek meg. A forradalmi lendület nehezen fékeződik és a kizárólagosságra irányuló akaratok nehezen találnak utat a kompromisszumra. A nyílt szókimondás egymás háttérbe szorítására pazarlódik, az erő önmagát kezdi felemészteni, mígnem a konszolidáció igénye és a külső fenyegetettség a legszervezőképesebb erőt győzelemre nem juttatja. Ez az erő a történeti-politikai helyzettől függően sokféle lehet, de az elszigetelésre törő külső ellenfelek gyakran szükségessé teszik az egység teljes körű megkövetelését, a védelem előtérbe állítását. De a hatékony védelem szükségessé teszi a békés élet hatékonyságát, amely viszont megköveteli minden egyes ember alkotó kedve kielégítését, önálló módú és formájú kapcsolatait a többiekkel. Ezzel a felismeréssel a forradalom megteremti a jövőjét és átadja helyét a békés ön- és társadalom építésnek. Ellenségeit a társadalom pontosan szétválasztja és képes bölcs önmérséklettel megítélni, azaz nem kívánja erejét rájuk áldozni, másod, vagy harmadlagos szerepre szorítja őket. Hiszen a cél mindig is az új életmódok kimunkálódásának és fejlődésének segítése volt. A forradalom ennek eszköze, amelyet fel kell hogy váltson egyéb eszközök használata bármilyen heroisztikus is az előző. A forradalmak nem önmagukért vannak.

P. M.

AIESEC-HÉT

(november 14—21.)

Egy nyugat-európai országban töltött szakmai gyakorlat, de még egy néhány napos cseresemináriumon való részvétel is, meghatározó élmény nekünk, magyar egyetemisták számára. Ezért érthető, hogy az AIESEC-kel utazók kiválasztása, az utazások és programok lebonyolítása igen kényes feladat, s a pályázók jogosan várnak el nagyfokú objektivitást és körültekintést az aieseces szervezőktől. Az utóbbi évek tapasztalatai alapján azonban nyilvánvalóvá vált, hogy mindez kevés a félreértések és súrlódások elkerüléséhez, s nagyon fontos a minél szélesebb körű, alapos tájékoztatás.

Sokat gondolkoztunk a nyáron, hogy mit is tehetnénk ennek érdekében, s végül az a megoldás látszott a legjobbnak, hogy az ősszel egy egyhetes rendezvénysorozatot szerveztünk (AIESEC-hét), s újra kiadjuk az utoljára két évvel ezelőtt megjelent tájékoztatónkat, az AIESEC NYÚZ-t. Az AIESEC-héten (november 14—21.) fogjuk megrendezni a „kiutazók konferenciáját" (külföldi szakmai gyakorlaton résztvettek élménybeszámolója), egy állásbörzét, egy angol estet, néhány szakmai jellegű előadást, és szeretnénk egy „információs irodát" is létesíteni erre az időre valahol az egyetemen.

AIESEC
MKKE Helyi Bizottság

MEGHÍVÓ

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 66. évfordulójának megünneplésére november 3-án a Ráday utcai kollégium dísztermében kerül sor. Valcsicsák Imrének, a filozófia tanszék adjunktusának ünnepi beszédét irodalmi műsor követi, amelyet az idén a Társadalomelméleti Kollégium közössége állított össze. A szervezők az egyetem minden dolgozóját, hallgatóját és oktatóját szeretettel várják a megemlékezésre.

Nívódíj a TEK-nek

Az egyetemi KISZ-bizottság csaknem két éve alapított nívódíját nyolcadik alkalommal a Társadalomelméleti Kollégium közössége nyerte el, kiemelkedően sikerült nyári TEK-táboráért és az értelmiségivé válás egyetemi folyamatában betöltött kiemelkedő szerepéért.

E díjat korábban a Kul-túra vidéki színházlátogató akciónak (1982. február), a „feltámadt" közgazdasági egyetemi napok rendezvénysorozatának (1982. március), a Közgáz Klub magas színvonalú Művészeti hét című eseményének (1982. április), a Rajk László Szakkollégium egész tevékenységéért és az első Nyári Egyetem megrendezéséért (1982. szeptember), az első Közgáz Évkönyv létrehozásáért (1982. szeptember), a Közgáz Klubnak, illetve a Ráday Klubnak megélénkülő tevékenységéért (1983. április), ítélték oda

A Társadalomelméleti Kollégium nívódíját és a könyvtáruknak szánt ajándékot a KISZ-bizottság a szakkollégiumok munkájával foglalkozó kibővített ülése keretében Szilvásy György KISZ-titkár adta át Banyár József kollégiumi bizottsági titkárnak.

Új alternatív tárgy

Az 1983—84-es tanév I. félévében a tantervben meghirdetett tá gyakon kívül mód nyílik a „Hírközlés gazdaságtana" című alternatív tárgy felvételé e. Jelentkezhetnek (szakmegkötés nélkül) IV. éves, nappali tagozatos hallgatók, a tantervben közölt határidőig (november 15-ig) a közlekedésgazdaságtan tanszéken.

Az ifjúsági parlament elnöksége (Fotó: Erdős Tamás)

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXV. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM ÁRA: 1,40 FT 1983. OKTÓBER 27.

Kinek a támogatására vagy ellenzésére lehet számítani?

IFJÚSÁGI PARLAMENT

Vita a képzéskorszerűsítési koncepcióról

Ifjúsági parlamentre hívta össze a rektor az egyetem ifjúságát október 13-án a III. előadóba. Meglepően szép számban, mintegy 150-en gyűltek össze a hallgatók, jelen voltak az egyetem vezetői, és figyelemmel kísérték a parlament eseményeit oktatóink közül is sokan. Az elnökségben helyet foglalt dr. Szuhay Miklós oktatási rektorhelyettes, Szilvásy György, a KISZ-bizottság titkára, dr. Vass László, a Művelődési Minisztérium képviselője és B. Kiss Tamás levezető elnök.

Az ifjúsági parlament témája a Művelődési Minisztérium írásban is közzétett képzéskorszerűsítési koncepciója volt. Az elnök ismertette a programot, amely szerint a parlamenten elsőnek Szilvásy György fűzött kiegészítést a Periszpókban közzétett KISZ-bizottsági korreferátumhoz és tájékoztatást adott az összoktatói értekezlet e témában készült összefoglalójáról, amelyet az egyetem a Művelődési Minisztériumnak továbbít. Ezt követte az ifjúsági parlament vitája. A korreferátumból és a vitából alakult ki az ifjúsági parlamenti állásfoglalás. Az ifjúsági parlament feladata volt továbbá az ágazati küldöttek megválasztása. Végezetül egyéb, az egyetemi ifjúságot érintő problémák megvitatására került sor. Az elnök jó vitát és felelősségteljes hozzászólást kívánt a jelenlevőknek.

SZILVÁSY GYÖRGY kiegészítésében felhívta a figyelmet azokra a kérdésekre, amelyekben a KISZ-bizottság írásos korreferátuma ellentmond az egyetemi vezetés saját állásfoglalás-tervezetének. Ezek után ismertette az ágazati parlamenti küldésre jelöltek névsorát. Végezetül hangsúlyozta, nincs kizárva, hogy az ágazati parlamenten szóba kerül a tandíj bevezetésének ügye, ezért ebben a témában is kéri a hallgatóság véleményét.

HORVÁTH GYULA nyitotta meg a hozzászólások sorát.

A képzéskorszerűsítés két alapvető tényére hívta fel a figyelmet, arra, mit értünk értelmiségi képzésen, és hogyan értjük azt. A reformfolyamatra jellemzőnek tekintette a BEFŐT-et és a mostani összejövetel már csekélyebb létszámát. Évek óta beszélünk róla — mondta —, hogy történjen valami változás az oktatásban, de ez a minisztériumi koncepció véleménye szerint nagyon kevés. Valóságos koncepció kell a Politikai Bizottság határozata értelmében, ennek azonban az egyetemi szinten nem látja biztosítékát.

A képzéskorszerűsítés feltételeként jelölte meg a kritikus tömeget, akik a változás hívei. **Kritika van, de a tömeg hiányzik.** Bírálta a Művelődési Minisztérium koncepcióját olyan szempontból is, hogy nem biztosítja az anyagi feltételeket. Nem szól a bérfejlesztésről, az épületek, laborok létesítéséről, bővítéséről, rekonstrukcióról. Ha lesz pénz, lesz reform, és ha nem? Indokoltnak tartaná ezért a feltételek mértékének megfelelően a korszerűsítés többféle változatának kidolgozását. Az autonómia mellett szólva hangsúlyozta az egyetemen belüli demokrácia megteremtésének szükségességét.

Konkrétabb javaslata az egyetemi demokrácia fejlesztése érdekében volt az, hogy az egyetemi tanácsban a diákok képviselete érje el az egyharmadot, és a további kétharmadban is jelentős súlyt kapjanak külső, nem harmadrangú szaktekintélyek.

CSATA SÁNDOR azt javasolta, hogy a minisztérium előterjesztését az ifjúsági parlament fogadja el tárgyalási alapnak még akkor is, ha abból kiviláglik: „óvodásoknak képzelnek bennünket." Ne csökkentsük mi magunk a demokratikus út utolsó esélyét azzal, hogy nem szállunk vitába az itt javasoltakkal — mondta — és hangsúlyozta, hogy a hozzászólások a továbbiakban ne csak a negatívumokat emeljék ki.

HORVÁTH LÁSZLÓ a KISZ-bizottsági korreferátum harmadik pontjához kapcsolódott először: az egyetem bürokratákat megkövetelő és bürokratákat termelő rendszerére három hallgatói viselkedési stratégia felel, az egsista a követelményekhez formálisan alkalmazkodó és az önerőből minél többet tanulni akaró. Az egyetemi érdekviszonyok rendszere — amely a reform környezetét is jelenti — nem éppen pozitív garanciája a reformnak (elég csupán arra emlékeztetni, hogy nem lehetett megakadályozni a Rajk szakkollégium sajnálatos kilakoltatását, és az is előfordul, hogy valamelyik tanszékvezető helyett azért nem lehet mást választani, mert a tanszéken senki másnak nincs meg a szükséges tudományos fokozata. Megemlítette azt is, hogy

az értelmiségi szakmák jelenlegi rangsora alapján az oktatók megbecsülésének hiánya nem a jó munkára ösztönzi őket. Hiányolta végül a korreferátumból a hallgatói hitelkonstrukciót

és jónak ítélte a koncepcióban a hallgatói visszacsatolásra vonatkozó elképzelést.

BALTA CSABA a társadalomelméleti kollégium közös véleményét tolmácsolta. A logikailag rendszertelen elképzelés nem tartalmaz lé-

(Folytatás a 3. oldalon)

Párt-vb az IP-ről

Párt-végrehajtóbizottsági ülést tartanak október 24-én. Az ülésen a következő napirendek megtárgyalására került sor. A Rajk László Szakkollégium és a Társadalomelméleti Kollégium beszámolója a két kollégium szakmai, politikai, közéleti tevékenységéről. (A KISZ-bizottság, valamint a kollégiumi tanács véleményének figyelembevételével.)

A párt-vb foglalkozott az október 13-án megtartott ifjúsági parlament tapasztalataival. Mint ismeretes az ifjúsági parlamentnek két napirendi pontja volt. A vb megállapította, hogy az első napirendi pont a képzés-korszerűsítési koncepcióhoz kapcsolódó vita igen színvonalas, konstruktív volt. A második napirendi pont tárgyalása során — szervezési hibák miatt — az ifjúsági parlament kénytelen volt fórummá alakulni. A vb sajnálatosnak tartja ezt a körülményt és felhívta az állami vezetés figyelmét, hogy a jövőben az ilyen körülmények elkerülésére tegyen meg minden intézkedést. Ezzel együtt a vb elzárkózik a néhány hallgató által hangoztatott túlzó és helytelen megjegyzéstől, amely az állami vezetés és az ifjúság kapcsolatára vonatkozik.

A fórumon elhangzott kérdésekre a vb döntése alapján mielőbb válaszolnia kell az állami vezetésnek.

A szakszervezeti bizottság ülése

Október 13-án ülést tartott a szakszervezeti bizottság. Ezen részt vettek a munkahelyi bizottságok titkárai és az önálló egységek főbizalmiai. Megvitatták a szakszervezeti jogok gyakorlásáról szóló egyetemi szabályok tervét, az előző félévi munkaterv teljesítését és az agit-prop. tevékenység tapasztalatait. Az szb. elhatározta, hogy a tervet jóváhagyása végett a bizalmi testület elé terjeszti, remélve, hogy a bizalmiak a döntést megjelenésükkel és aktivitásukkal lehetővé teszik. Az agit-prop. tevékenységet illetően az szb — az eddigi munka eredményeit elismerve — a tartalom és a forma továbbfejlesztése mellett foglalt állást. A testület külön hangsúlyozta a tisztségviselők fegyelmezettségének jelentőségét és az e téren mutatkozó hiányosságok csökkentésének fontosságát.

Rektori szünnap

Az egyetem központi épületének villany- és vízellátási problémái megoldása érdekében a rektor november 4-re szünnapot rendelt el.

Ágazati ifjúsági parlament

A Művelődési Minisztérium döntése nyomán az ágazati ifjúsági parlamentet november 4—5—6-án rendezik meg a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen.

Rektori tanácsülés

Rektori tanácsülés volt 1983. október 24-én. A testület a következő napirendeket tárgyalta: Az 1982/83. tanév második félévi vizsgáinak értékelése, beszámoló a nyári termelési gyakorlatokról. A kisszövetkezet tevékenysége.

Gratulálunk

Dr. Gazsó Ferencnek, egyetemünk professzorának a közelmúltban történt művelődési miniszterhelyettesi kinevezéséhez, aki továbbra is a szociológiai tanszék előadója maradt.

November 7. itthon és a Szovjetunióban

Magyarországon tanuló szovjet diákokkal beszéltem a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 66. évfordulóján.

Megtudtam tőlük, hogy november 7-e a Szovjetunió legnagyobb nemzeti ünnepe, amelyhez csak május 9-e, a béke napja hasonlítható. Ilyenkor országszerte megemlékezések, ünnepségek vannak, szinte mindenütt felvonulást rendeznek, Moszkvában a Vörös téren díszszemlére kerül sor. Az iskolákba, a vállalatokhoz veteránokat hívnak meg, akik saját élményeikről mesélnek. Mindenütt már napokkal korábban megkezdik a helyiség feldíszítését zászlókkal, lampionokkal, virágokkal. Az est fénypontja pedig a tűzijáték.

Ez valójában kétnapos ünnep, amely jó alkalom a fiataloknak arra, hogy összejöjjenek, és a megemlékezés mellett szórakozzanak is.

Amellett, hogy nagy nemzeti ünnep, jelentős családi eseménynek is számít. A rokonok, barátok — az ünnepre kiadott — képeslapokat, dísztáviratokat küldenek egymásnak. Összejön a nagy család is, és sok helyen libát, almát sütnek.

Azt is elmesélték, hogy Magyarországon a Nemzetközi Előkészítő Intézetben ünneplik meg november 7-ét. Az est programja rendszerint megemlékezés, utána az itt tanuló szovjet diákok koncertje és táncbemutatója következik, végül pedig disco.. Az ünnepség három nyelven (angolul, oroszul, magyarul) zajlik, és igen sok országot képviselnek a vendégek. Általában mindenkinek tetszik a műsor. Ilyenkor lehetőségük van arra is, hogy együtt énekeljenek távoli hazájukról és arról, hogy szívük mélyén hazavágynak.

KISZ-bizottság

Szakkollégiumi felkiáltójelek, kollégiumi kérdőjelek

AZ IFJÚSÁGI PARLAMENTEN történtek megbeszélésével kezdődött az október 20-i KISZ-bizottsági ülés. Két lényeges körülmény miatt — az előkészítés terhei, bár az elsősorban az állami vezetés feladata, kizárólag a KISZ-bizottságra nehezedtek; a parlament szünetében elmentek az egyetem vezető testületeinek képviselői —, az a vélekedés alakult ki, hogy az egyetem vezetése nem vette egészen komolyan az IP-t.

Horváth Gyula, Horváth László és B. Kiss Tamás javaslatai nyomán a testületnek a titkár által képviselendő álláspontja így alakult: a KISZ-bizottság és a párt vb fejezze ki nyilvánosan rosszallását a történtek miatt; a rektor vizsgálja ki e két körülmény, illetve az ÁIB egyetemi szervezete nem működésének okait.

A KÖVETKEZŐ NAPIRENDI PONT keretében a Társadalomelméleti Kollégium és a Rajk László Szakkollégium bemutatkozására, illetve a kollégiumok és a KISZ-bizottság kapcsolatának megvitatására került sor. Erre azért is szükség volt, mert 4 nap múltán a párt vb értékelte a szakkollégiumokat.

Tekintettel más testületek nézőpontjaira is, Szilvásy György arról érdeklődött, mit tartanak a TEK jelenlevő képviselői a kollégium ideológiai-politikai arculatáról? Többen arra kérdeztek rá, hogy véletlenszerű, vagy mélyebb oka van a KISZ-bizottság és a kollégium lazább kapcsolatának? Juhász János igazgató elmondta, hogy bár alapvető kollégiumi cél a kérdéseknek lényegében a klaszszikusok megismerésén keresztül való megismerése, a meghívottak listájának, a kurzusok tematikájának sokfélesége stb. heterogén arculatról árulkodik. Ez a két tényező nem mond ellent a kollégium törekvései szempontjából. A kollégiumnak a kettős tevékenységcentrumi tagságok nyomán az SG-vel, az instruktorokkal szorosabb a kapcsolata, belső tevékenységi szabályosságaik keresése is akadályozta eddig a szerteágazó kapcsolatteremtést, de konkrét, közösen megoldható problémák vélhetően megteremtik majd ennek alapját.

B. Kiss Tamás felhívta a figyelmet arra, hogy eddig is voltak közös lépései a KISZ-bizottságnak és a kollégiumnak, a pg.-tankönyv vitája, vagy a TEK legutóbbi intézményi állásfoglalása az IP-n.

Martin Hajdú György a pg.-tankönyv véleményezés tapasztalataira volt kíváncsi. Harmath Zsigmond elmondta, hogy azok, akik annak idején ebben részt vettek, nem szándékoznak máskor is ilyet tenni, tekintettel arra, hogy befektetett sok munkájuk aránytalanul kis eredményre vezetett, meg nem hallgatásra talált.

Juhász János a kollégium három problémájának megoldásához kérte a testület támogatását: a nyári olvasótábor és egész tevékenységük megbízható pénzügyi alapjának megteremtéséhez, a TEK kollégiumi férőhelyeinek bővítéséhez és egy olyan jogosítvány megszerzéséhez, amely lehetővé teszi egyes kollégiumi kurzusok formális egyetemi (fakultatív, alternatív tárgy stb.) elismertetését.

A KISZ-bizottság ezekben a törekvéseiben támogatásáról biztosította a kollégiumot.

HOGYAN LÁTJÁK A TEK ÉS A RAJK SZAKKOLLÉGIUM kapcsolatát; hogyan nehezíti elhelyezésük munkájukat — hangzottak az első kérdések a Rajk László Szakkollégium képviseletében jelen levő Spéder Zsolt DB-titkár és Bakacsi Gyula senior felé. A két kollégium kapcsolatát gyöngének tartjuk — felelték — a kölcsönös elvárásokhoz képest. Vannak ugyan át-átjárások egymás programjaira, de az intézményi kapcsolatok megteremtése az elképzelések stádiumában van. A kétágyas szobák, a négy emeleten való szétszórt elhelyezés igen alkalmas arra, hogy visszahúzódva, csak magukkal foglalkozzanak az emberek, s ezt elősegíti, hogy nincsenek igazán olyan közös helyiségek, ahol összejönnének a kollégisták.

Martin Hajdú Györgyöt az izgatta, hogy a kollégiumi értékként megfogalmazott közéleti-társadalmi nyíltság nem vezet-e parttalanságra, hogy nem tudnak fogódzók híján eligazodni a problémák között a fiatalok. Chikán Attila igazgató elmondta, hogy nem (volt soha) szándéka a kollégiumnak, hogy egy irányba befolyásolja tagjai gondolkodását, azt kívánja segíteni, hogy tagjaik megalapozottan tudjanak véleményt mondani, meg tudják határozni, mire törekedjenek.

A KISZ-bizottság és a szakkollégium egyébként jó kapcsolatainak megbeszélése során a koordinációs fórumra terelődött a szó. Spéder Zsolt részvételi tapasztalatai alapján úgy vélekedett, hogy ez a testület nem igazán alkalmas konkrét problémák megoldására. Chikán Attila felhívta a figyelmet a szervezetszociológiai alapteryre, miszerint a hatáskör nélküli szervezetek hatékonytalanok. Inkább a KISZ-bizottságnak kellene még bátrabban koordináló szerepre vállalkoznia, amihez a tevékenységcentrumok szolgáltatnának erőt.

B. Kiss Tamás foglalta összse a KISZ-bizottság álláspontjának gerincét kitevő megállapításokat. A szakmai közösségek kiemelkedő szakmai, tanulmányi, öntevékenységi formák, amelyeket nem megtűrni, hanem támogatni kell! Mind az egyetemi oktatásnak (kiscsoportos foglalkozási forma, választhatóság stb.), mind a diákszállásoknak (közösségi élet formái stb.) célszerű hasznosítaniuk e szakmai szerveződések pozitív tapasztalatait. Meg kell oldani e két intézmény kielégítő anyagi támogatásának problémáját! Az ideológiai-politikai arculatról: a társadalmi reformok iránti elkötelezettség, a józan radikalizmus, a valóság elemzéséből való kiindulás igénye, a problémák megoldásában a tudományos megalapozottságra való törekvés stb., a mai nehéz helyzetben a legpozitívabb választ jelentik a társadalmi nehézségekre. Emellett a kollégiumoknak megvan a maguk sajátos arculata, amely eltér egymástól, és pl. a többi tevékenységcentrum arculatától is. Ez a sokszínűség, sőt az árnyalatok bővülése kívánatos lenne, mivel ez teszi lehetővé, hogy az egyes ember, az egyetemi, társadalmi kisebb-nagyobb és még nagyobb közösségek magukra szabottan oldják meg problémáikat, ugyanakkor igényelve ezzel egymás vitatkozó, kiegészítő tevékenységét, tehát segítségét törekvéseikben. Az egyetemi élet fontos tényezője a kollégiumok nyitott, erős közéleti tevékenysége.

SZÜNET UTÁN MÉG KÉT NAPIRENDI PONT szerepelt az ülés programján. A nemzetközi kapcsolatok szakbizottság beszámolója nyomán a következő határozatok születtek: az építőtábor helye a jövőben nem Miskolc lesz, ehelyett a szakbizottságnak újat kell keresnie; a testület megszünteti építőtábori kapcsolatait a moszkvai Plehanov nevét viselő főiskolával. (E két határozatot a miskolci tábor veszteségessége, illetve a külföldi diákok munkafegyelme körüli sorozatos panaszok indokolták.) A KISZ-bizottság elhatározta a külföldi kapcsolatainak oly módon való bővítését, hogy a költségek csökkentése végett a szerződéskötést szolgáló ki- és beutazásokat szigorúan szabályozni, korlátozni kell.

Az 1983/84-es tanév kollégiumi felvettjeinek bemutatását tartalmazó előterjesztést a KISZ-bizottság nem tartotta megfelelőnek, ezért felkérte Füzesi Péter szociális felelőst, hogy a következő KISZ-bizottsági ülésre olyan listát terjesszen elő, amely tartalmazza a 3500 Ft feletti egy főre eső havi jövedelem mellett felvett kollégisták pontos névsorát, adatait, illetve az elutasított felvételt kérők névsorát és adatait, ezenkívül a felvételi rendszer előzetes kritériumait. Erre az ülésre meg kívánják hívni a kollégiumi DB-k képviselőit is. Füzesi Péter bejelentette, hogy a kért listák teljes körű beszerzése a jelentkezési lapok hiánya, és a nyilvántartások hiányossága miatt szerinte nem lesz lehetséges.

K. S.

Mi az a BOK?

Egyik nap az egyetemen furcsa, kemény hangzású rövidítésen akadt meg a szemem: BOK. Talán nem mindenki tudja, hogy a rövidítés egy, a Rajk László Szakkollégium berkeiből kiinduló új (vagy talán nem is teljesen új) kezdeményezés, a Biblia Olvasó Kör nevének kezdőbetűiből tevődik össze. Mit is takar valójában ez az elnevezés? Elbeszélgetve a BOK egyik szervezőjével, a következőket tudtam meg az ügygyel kapcsolatban.

Már tavaly is történtek kísérletek a Kör létrehozására, de végül is az idén sikerült csak megvalósítani. A jelenlegi tagok Szakkollégisták, de ez nem kritériuma a részvételnek. A foglalkozások kétfélék. Körülbelül havonta egy előadást szerveznek, hetente pedig kiscsoportos összejöveteleket tartanak. Az utóbbiak zártkörűek, az előadásokra viszont mindenkit szeretettel várnak. Erre az évre hat előadást terveznek, az előadók fele teológus, fele marxista világnézetű. Az első három előadás, melyet a teológusok tartanak, időpontja és témája már tisztázódott, ezek a következők:

Október 26. Hetényi Attila: A Bibliáról.

November 2. Muntág Andor: A Biblia emberfelfogása és világképe.

December 7. Scheiber Sándor: A Törvények.

(A későbbi tervek között szerepel például Hahn István is. (...) Az előadások pontos helye és ideje egyébként ki lesz majd plakátolva az egyetemen.)

Az előadókat részben személyes ismeretség alapján, részben a Szakkollégium segítségével hívják meg.

A foglalkozások gerincét a kiscsoportos összejövetelek képezik ahol a vallással és a Bibliával ismerkednek. A kurzust kétévesre tervezik, az első évben az Ótestamentom, a következőben az Új Testamentom kerül feldolgozásra. Ez a gyakorlatban úgy néz ki hogy a Bibliából kijelölnek egymás számára részeket, mintegy kötelező irodalomként, s ezeket elolvasva, a következő találkozáskor megbeszélik, megvitatják, elemzik őket. A kijelölt fejezetek mellé még esetleg hozzáolvasnak Gecse Gusztáv: Bibliai történetek című könyvéből, illetve Világosság cikkeiből. A jobb megértés és a pontosabb értelmezés kedvéért, amennyiben sikerül, a foglalkozásokra szeretnének meghívni egy-egy teológust is.

Az eddigi gyakorlatokon hatan-heten voltak ami még körülbelül biztosítja az intenzív és hatékony munkát, de mindenképp tíz alatt szeretnék tartani a létszámot. Így az esetleges érdeklődőket inkább az előadásokon látják szívesen.

A Kör céljairól annyit, hogy szeretnének minél behatóbban megismerkedni a Bibliával, ezen belül van aki a zsidók történetéről akar mélyebb ismereteket szerezni, van, akit inkább az irodalomtörténeti vonatkozások érdekelnek, s akad olyan is, aki egyszerűen érdekesnek találja a témát és ezért jár el a foglalkozásokra.

Én, a magam részéről mindenképpen pozitív kezdeményezésnek tartom a dolgot, s akit egy kicsit is érdekel a kérdéskör, annak szerintem feltétlen érdemes elmenni néhány előadásra is.

Zs. E.

Pontozás, rangsorolás nélkül

Általános kari TDK

Elsősök és felsősök! *Idén először megrendezik az általános kari TDK-t.* Kivételes lehetősége nyílik mindenkinek arra, hogy kifejthesse soha nem hallott eredeti ötleteit.

A szokványos dolgozat helyett — eltérően az egyetemi TDK-tól — ezúttal *négy-ötoldalas, irodalomjegyzékkel ellátott téziseket is be lehet nyújtani, legkésőbb november 10-ig* az általános kar tanszékein. A tézisekben szerepelhet minden olyan közgazdasági kérdés, amely az általános kar tanszékeinek kutatásaihoz, illetve tananyagához kapcsolódik. Természetesen *„hagyományos" dolgozattal is részt lehet venni a versenyen.*

Zsüri előtt

Az első *fordulót november végén* rendezik. A hallgatók szakmai zsüri előtt részletesen kifejthetik a vázlatban benyújtott téziseiket, és sor kerül a vitára is. *A zsüri nemcsak bírál, hanem tanácsokat is ad arra nézve, hogyan fogjanak hozzá a résztvevők a TDK dolgozat megírásához.* Ezután a hallgatók — a szakvéleményeket figyelembe véve — immár alaposan felkészülve írhatják meg a TDK-dolgozatukat. Az általános kari TDK-n *pontozás, rangsorolás, díjkiosztás nem lesz.* Viszont — talán — újjáéledhetnek és újra megalakulhatnak a régóta halódó TDK-körök. Lényeges még a következő: az „általános kari TDK" nem úgy értendő, hogy csak az általános kar hallgatói nevezhetnek be a TDK-ra, hanem úgy, hogy a kar — a témának megfelelő — tanszékein kell benyújtani a nevezéseket. Tehát: *egyetemünk valamennyi hallgatója részt vehet* ezen a tudományos diákkörön. A tanszékek minden érdeklődőt várnak.

Ki a TDK-felelős?

A jelentkezéseket a tanszéki felelősöknél kell leadni. A tanszéki TDK-felelősök: a politikai gazdaságtan tanszéken *Tóth Ferenc*, az elmélettörténeten *Hild Márta*, a gazdaságtörténeten *Kövér György*, a tudományos szocializmus tanszéken *Sándor Péter*, a filozófián *Berend Beáta*, a Matematikai és Számítástudományi Intézetben *Kovács Erzsébet*, a Népgazdaságtervezési Intézetben *Sági Gábor*, a pénzügy tanszéken *Száz János*, a szociológián *Elek Sándor*, a világgazdaságtan tanszéken *Magas István*, a pedagógián *Szabóné Berki Éva* és végül az egész egyetem felelőse *Balaton Károly.* Természetesen csak azokból a tárgyakból lesznek szekciók, amelyből legalább négy-öt dolgozat összegyűlik. A többi tantárgyból összevont (nem homogén profilú) szekciókat hoznak létre.

D. A.

Még egy mondat arról a bizonyos 540 forintról

Volt egy egyetemista, aki a második pénzfizetési napon, azaz pénteken gyanútlanul beállt a pénztárhoz vezető sorba, mintegy huszonöt perc érdekfeszítő sorban állás után sorra is került, annak rendje és módja szerint, s lelkes lapozgatás után közösen a pénztárosnővel megállapította, hogy a neve nem szerepel a névsorban, így hőn áhított 540 forintját nem veheti fel, ehelyett inkább azt tanácsolták neki, menjen fel a dékániba, és érdeklődje meg az ügy magyarázatát, amit a szomorú egyetemista meg is fogadott, s felmászva a dékáni hivatalhoz, tudomására jutott, hogy pénteken, annak rendje és módja szerint, nincs félfogadás, így szegény egyetemista, miután meggyőződött róla, hogy pénzét elvileg még megkaphatja hétfőn, viszonylag nyugodtan vonult el rendes hétvégi pihenőjére, ahonnan hétfőn visszatérve egyik csoporttársától megtudta, hogy ő is hasonló cipőben jár (azzal a különbséggel, hogy társa már csütörtökön is sorban állt, és már csütörtökön megtudta, hogy nincs névsorban, és már csütörtökön felment a dékániba, ahol csütörtök lévén, volt félfogadás, így már csütörtökön értesült arról, hogy aki ügyét elintézhetné, éppen nincs benn, így jöjjön vissza hétfőn), s immár ketten mentek óvatosan bizakodva a dékániba, ahol is megtudták, hogy sajnálatos tévedés történt, miszerint a nevük melletti SZ (szociológiai szak) jelzést összekeverték a SZET-jelzéssel, s emiatt hagyták le őket a névsorról, de nyugodjanak meg, a pótlistát már elküldték a közel tíz névvel, akiket az ügy érint, s érdeklődjenek majd valamikor a pénztárban, hogy mi a helyzet, mely tanácsot a két egyre szegényebb egyetemista megfogadva, leballagott a pénztárba, ahol rövid sorban állás után megtudták, hogy ez ideig semmiféle lista nem érkezett le, inkább érdeklődjenek a költségvetési csoportnál, ahol is néhány perces várakozás után megérkezett az, aki tudta volna, ha leérkezett volna a pótlista, és megértéssel közölte a két, immár szinte ideges egyetemistával, hogy a lista nem érkezett le, de amint leérkezik, már másnap fizetik is a pénzt, azt a bizonyos 540 forintot, amit aztán másnap, a már-már szinte nyugodt egyetemisták minden különösebb húzavona nélkül, hiánytalanul meg is kaptak, és nagyon örültek neki.

Zsubori Ervin

Szakszervezeti segélyelosztás

A szakszervezeti bizottság társadalombiztosítási tanácsa a tanévkezdést követő ülésen megtárgyalta a szakszervezeti segélyek iránti kérelmeket, és különböző szociális indokok alapján összesen 37 800 forint segélyben részesítette a rászorulókat. Összesen 42 fő részesült segélyben, köztük 10 nyugdíjas dolgozó kapott szociális támogatást. 11 nagycsaládos és gyermekét egyedül nevelő szülő kapott tanszersegélyt.

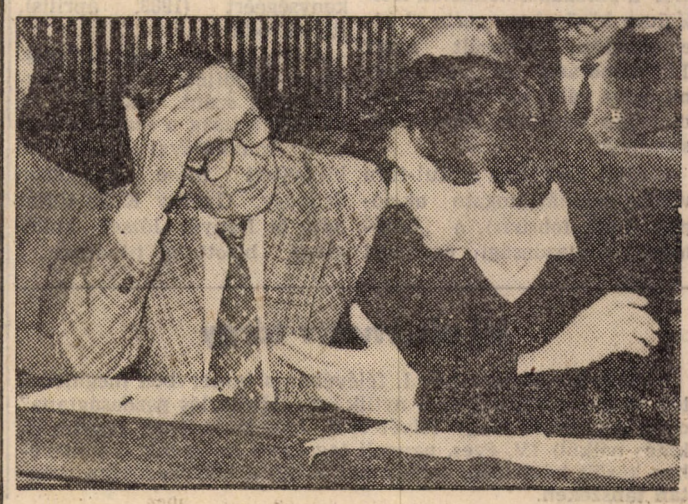

Oktatók a padokban

IFJÚSÁGI PARLAMENT

(Folytatás az 1. oldalról)

nyeges új elemeket, és hiányzik belőle az intézkedési terv is. A munkahely és az egyetem kapcsolatában jónak tartják a posztgraduális képzés erősítését, feltéve, hogy a vállalat felkészül az ilyen közgazdászok fogadására. A képzés kimenetoldalról való meghatározásával kapcsolatban hangsúlyozta, nem engedhető meg, hogy a vállalat a maga rövid távú érdekei alá rendelje az oktatást. A továbbiakban

kifejtette, hogy a taktikai megvalósítás az anyagban elsikkad. Nem tisztázza az oktatási intézményrendszer érdekstruktúrához való viszonyát. Megelégszik azzal, hogy a józan belátásra apellál. Elmulasztja számbavenni, kinek a támogatására vagy ellenkezésére számíthat.

Egyetértett a TEK közössége azzal, hogy a funkció centralizált vagy decentralizált jellegét a funkció konkrét jellegéből adódó adekvát döntési szintnek kell meghatároznia. Az adott döntési szinthez azonban minden esetben hozzá kell illeszteni a megfelelő demokratikus kontrollt. Egységes véleményük, hogy a reform alapgondolatát szükségesnek tartják. Ellenvetéseik nem érintik a reformgondolat lényegét, ezért azt a diákparlament előtt támogatásukról biztosították.

MARTIN HAJDÚ GYÖRGY javasolta, hogy a diploma feltétele legyen legalább egy nyelvből felső-, de legalább középfokú nyelvvizsga. Egyetértett a KISZ-bizottság azon kiegészítésével, hogy a közoktatás és a felsőoktatás párhuzamos reformja kívánatos. Az egymásra hatás eredménye színvonalasabb középiskolai oktatás, erre alapozott szigorúbb felvételi, és színvonalasabb, szabadabb egyetemi képzés lehetne.

BODNÁR ZSIGMOND támogatta a KISZ-bizottság harcos, éles és hidegfejű korreferátumát. Abszurdnak minősí-

Fotók: Erdős Tamás

tette azt a helyzetet, hogy a nyelvtanulás feltételei nem biztosítottak, aminek az lesz a katasztrofális következménye, hogy a vállalatvezetők 20-25 év múlva sem fognak idegen nyelveket beszélni. Miképpen valósítható meg a tervezetben szereplő intenzív nyelvoktatás, amikor a nyelvtanárok száma, érdekeltsége, minősége olyan, amilyen. Megkérdőjelezte, hogy lehet-e heti 30-35 óra mellett intenzíven nyelvet tanulni, majd javasolta, hogy a heti óraszámot 25 órában maximálják. Megvizsgálásra ajánlotta a közgazdászképzés meghosszabbítását és azt, hogy más egyetemeken is szüntessék meg az előadások kötelező látogatását.

A jelenleginél több időt tartott szükségesnek az értelmiségivé váláshoz, s ehhez az órakedvezmények, megajánlott jegyek, zh-ról való felmentés stb. közüli szabad választást szorgalmazott. Javasolta, hogy a tanárok véleményezése váljék jogilag intézményessé

Szólt még arról is, hogy a közéletiségre való inspirációt elő kell segíteni a középiskolának. Javasolta, hogy a felsőoktatás részéről kapcsolódjanak be a közoktatási reform végrehajtásába és ellenőrzésébe.

VIGH ISTVÁN az egyetem és a vállalat kapcsolatának szükségességéről beszélt. A re-

formegyetem szervesen illeszkedik a gazdasághoz — mondotta, és javasolta, hogy a gazdasági egységek kapcsolódjanak bele az egyetem tudományos munkájába, finanszírozzanak bizonyos kurzusokat, segítsék, társadalmilag ellenőrizzék a képzést.

WÁGNER PÉTER, mint néhány előtte felszólaló, szintén az alsó-, közép- és felsőfokú oktatás kapcsolatához szólt hozzá. Hangsúlyozta, hogy az értelmiségnek az általános műveltséget a középiskolában kell megszereznie. Erre már az egyetemnek, ahol szakképzés folyik, nincsen módja. A Művelődési Minisztériumnak javasolja, hogy a szakközépiskolákat, amelyeknek műveltségi színvonalát sokan vitatják, hat-hét éves technikumokká kell összefogni. Míg az esetleg nyolcosztályos gimnáziumnak elsődleges hivatásuk lenne az általános műveltség fejlesztése. Szóvá tette, hogy gyakran a 18 évesek még nehezen tudják eldönteni, milyen pályára szánják magukat. Ezért tartaná érdemesnek, ha a tudományegyetemek komplex felsőoktatási intézménnyé alakulnának (ELTE, MKKE), és csak III. évfolyamtól kellene szakot választaniuk a hallgatóknak érdeklődésüknek megfelelően. Végezetül javasolta, hogy az egyetemi képzés időtartamát öt évre emeljék fel.

SPÉDER ZSOLT túlságosan általánosnak tartja a minisztériumi koncepciót, amelyhez nem lehet hozzászólni. Szóvá tette, hogy két éve jelölgetik a célokat, és most fél év alatt akarják a struktúrát megteremteni. Véleménye szerint ebből nem lesz semmi. Majd az autonómiához és a diákképviselet bővítéséhez fűzte gondolatait. A reformot százféleképpen lehet megcsinálni, de tudomásul kell venni, hogy a megvalósítása a jelenlegi oktatói gárdára hárul.

A reform egyik fontos elemének tekinti a diák választási lehetőségét, mindamellett, hogy tudomásul veszi néhány alapvető tárgy kötelező mivoltát, amit meg kell tanulni és keményen számon is kell kérni.

Lehet, hogy előfordulna egy-két túlkapás eleinte, de végül is beáll a normális mederbe a rendszer. Mindennek garanciája az, hogy a diák tanulni jön az egyetemre, és nem azok vannak túlsúlyban, akik csak az idejüket töltik itt fölöslegesen. A választás lehetőségét 30-40 tárgy kínálatából javasolta, amelyet meg kell teremteni. S hogy e téren nem lenne probléma, arra garanciát adnak például a prosemináriumok, amelyeket a diákok szintén szabadon választanak és amelyekkel soha sincs probléma.

FORRAI ISTVÁN bizonyos felszólalásokkal és a minisztérium anyagával ellentétben szükségesnek tartotta, hogy nagyobb súlyt kapjanak a mechanizmusok.

A fő elv az kell legyen, hogy az egyén és a közösség érdekeit össze kell hozni, és ehhez a kereteket meg kell teremteni.

Az oktatást a társadalom államosított tőkéjének kell felfogni, és ebből következően az oktatás területén is hasonló reformokra van szükség, mint a gazdaságban. A piaci kontrollt az intézmények közötti és azokon belüli választás, és annak anyagi következményei kell, hogy jelentsék, a társadalmi kontrollt pedig a belső képviselet és a külső szakértők valósítsák meg. Egy korábbi hozzászólásra reagálva elmondta, hogy a jelenlegi gyakorlat is tartalmaz hitelkonstrukciót, igaz, meglehetősen sajátosan: „ingyen" tanulnak a hallgatók, a majdani fizetésük rovására, és ez természetesen nem tekinthető hatékony megoldásnak. Hangsúlyozta, hogy a közgazdász hallgatóknak szakmailag is hozzá kell járulniuk a megfelelő megoldások kimunkálásához és megvalósításához.

SZATMÁRI LÁSZLÓ bírálta a koncepciónak a kimenet felőli szabályozását. Szerinte a prakticizmus veszélyezteti a képzést. Mechanikusan követni csak a vállalati érdeket, az a rutinszerű oktatást erősíti az elmélet rovására. Az egyetemi oktatásnak a gyakorlathoz kétségtelenül alkalmazkodnia kell, de egy-két lépéssel előbbre is kell járnia, gondolni kell a jövő igényeire, ezért meg kell őriznie az oktatásnak az önállóságát.

BALOGH IMRE szerint a minisztériumi javaslat meglehetősen jó, itt és most kívánatos állapotot rögzít, amelyből azonban hiányoznak a biztosítékok és a mechanizmusok, s ez arra is utal, hogy a minisztériumban is minden bizonnyal vannak a reformnak nemcsak következetes, hanem ímmel-ámmal hívei és kimondott ellendrukkerei is. A pontok az egyetemen sem rajzolódtak ki, a dolgok a háttérben zajlanak, és nem világos házon belül sem, hogy kit érdemes támogatni. A tervezet megengedő iránymutatásokat tartalmaz, és az egyetemeken fog eldőlni, mi valósul meg a javaslatokból. Ennek érdekében „segíthetnénk azokat, akikről sejthető, hogy hozzánk közel állnak" — mondta Balogh Imre.

MÁDI LÁSZLÓ a „nulladik" évfolyamosok érdekét képviselte, amikor felhívta az ifjúsági parlament figyelmét arra, hogy a seregben töltött egy évet hasznosítani lehetne azoknak az ismereteknek a pótlására, amelyek a középiskolai oktatás folytán hiányoznak műveltségükből. Kevés az a kapcsolat, ami jelenleg van az egyetem és a 0. évfolyamosok között. Hetenkénti oktatással, szorosabb kapcsolatot kell a jövőben létesíteni az előfelvételisekkel, és ezzel megkönnyítenék számukra az egyetemi oktatás első idejét.

KESZTE GÁBOR távollétében az elnök B. Kiss Tamás olvasta fel írásban benyújtott véleményét. Írásában a felsőoktatási reform és a közművelődés kérdéséhez fűzte gondolatait. „Egyetértünk azzal, hogy »sürgető feladatunk a magyar felsőoktatás átfogó fejlesztése és gyökeres korszerűsítése«. Egyetértünk a reformtervezet azon céljaival, amelyek a szélesebb, alapozó képzést, a nyitottabb egyetemeket, a merev tanrendi kötöttségek oldását, a hallgatói önállóság növelését, a minőségorientáltságot fejezik ki. Szerintünk is alapvető fontosságú az értelmiségképzés középpontba állítása... Véleményünk az, hogy

a kollégiumi diákszociális, közművelődési és sportfunkciók szemléleti, szervezeti, valamint anyagi, tárgyi feltételeinek nagyfokú javítása elengedhetetlen az értelmiségkénző funkció ellátásához és a diák-öntevékenység kibontakoztatásához.

Szemléleti változást kell elérni abban, hogy az egyetem szükséges szellemi (kulturális stb.) kisugárzása környezete felé biztosítható legyen. Az egyetem funkciójából adódóan közművelődési centrum kell, hogy legyen. A diáköntevékenység kibontakoztatása elé ne állítsunk óvatoskodó ideológiai, bürokratikus és egyéb gátakat. A diáköntevékenységet (kollégiumok, szakkollégiumok, TDK-k, klubok, kulturális és szakmai közösségek, közösségteremtő hagyományok stb.) ezenfelül nem csupán „tűrni" kell, hanem akár a társadalmi értékrendeken túlmenően is olyan érdekeltségi viszonyokat és irányítási rendszert kell teremteni, amely ösztönzi is ezt. Mindez nem lehetséges a jelenlegi, mennyiségi és minőségi szempontból sem kielégítő diákszociális, kollégiumi, közművelődési és sportlétesítmények, anyagi, tárgyi feltételek és személyi irányítási feltételek mellett. Ezeken lényegesen javítani kell.

Véleményünk szerint

a széles értelemben vett egyetemi közművelődés szemléleti, szervezeti, érdekeltségi és technikai feltételeinek javítása nem igényel olyan volumenű anyagi áldozatokat, nem sért annyi személyi és helyi érdekeket és nincs szükség hozzá véglegesített reformkoncepció elfogadására, mint a reformkoncepció több más intézkedéssorozatánál,

ugyanakkor így a lehető legalapvetőbb ponton, az egyetem főszereplője, a diák, a jövendő értelmiségi aktivitásában, értelmiségi szocializációjában érhetünk el gyökeres változtatást."

VASS LÁSZLÓ, a minisztérium képviseletében röviden tájékoztatta az ifjúsági parlamentet arról, hogy mi lesz az előterjesztés további sorsa. Mint mondotta, nem írnak új vitaanyagot. Ezt terjesztik az országos ifjúsági parlament elé, mellékelve csatolják a koncepció körül kialakult vita összegzését és az ifjúsági parlamenteken elhangzott véleményeket. Szóvá tették többen a parlamenten, hogy az anyag fogalmazásában néhol zavaros. Ilyenekről ő maga is tud, de nem ezeket kifogásolta az ifjúsági parlament. Mindennek ellenére kérte azokat, akik ilyen értelmezési nehézséggel találkoznak az anyagban, tájékoztassák, legyenek segítségére a koncepció korrigálásában. Kérte továbbá az ifjúsági parlamentet, hogy ne kössék ki a kötelező óraszámot, hiszen a koncepció nemcsak a tudományegyetemekre, hanem a műszaki egyetemekre is vonatkozik, így az oktatási feltételeknek megfelelően szabadon döntik el az intézmények a heti kötelező óraszámot, éppen ezért kéri a parlamentet, hogy ne követeljenek egységes szabályozást ebben.

Többen számba vették a képzéskorszerűsítés garanciáit, így szóltak az általános társadalmi, gazdasági, politikai garanciákról. De az ifjúsági parlamentnek is szerepe lehet nyomást gyakorolni abban, hogy a művelődési tárca végre érvényesítse a költségvetés terén azt, ami a művelődés ügyét megilletné.

Örömét fejezte ki, hogy oly sokan vetették fel a középiskola és a felsőoktatás kapcsolatának fontosságát. Még nálunk hiányzik ez a kapcsolat, szemben más szocialista országokkal. A Művelődési Minisztérium a hiányt most igyekezett pótolni. Végül megköszönte az oktatási munkabizottság tevékenységét, amely előkészítette a koncepció megvitatását, és ígérte, hogy a hallgatók intencióit a konkrét munka folyamatában figyelembe veszik.

A vita végeztével B. Kiss Tamás összefoglalta azokat a legfontosabb gondolatokat, amelyeket egyetemi küldötteinknek az ágazati ifjúsági parlamenten képviselni kell.

Az ifjúsági parlament ezután megválasztotta az ágazati parlamenten részt vevő küldötteit.

Küldött lett Forrai István, Branyiczki Imre, Ferencz Gábor, Horváth Gyula, Horváth László, Martin Hajdú György, Pertl Gábor, Tétényi Tamás, Víg István és B. Kiss Tamás.

FÓRUM

Az ifjúsági parlament utolsó napirendi pontjában fórummá volt kénytelen alakulni, miután az ifjúsági parlament valódi gazdája, az egyetemi vezetés nem képviseltette tovább magát.

A menzán jelenleg a helyzet a következő — kezdte hozzászólását **SUGÁR LÁSZLÓ.**

A diák lemegy ebédelni, a pulton ott találja a jó előre kikészített ételeket, melyek már kivétel nélkül hidegek, már az elvétel pillanatában. Ezután kb. 10-15 perces sorban állás következik (inkább ennél is több), mert a meglevő két pénztár nem győzi gyorsabban számlázni a tételeket. Eddigre az étel már 20-25 perce hűl. Fizetés után helyére viszi az ételt, arra a helyre, ahová a sorbaállás előtt holmiját lerakta. Nemcsak azért tette oda, hogy magának helyet biztosítson, elsősorban azért kényszerül erre, mert a sorbaállás idejére nincs hova tennie kabátját, táskáját stb. Miután az ételt elhelyezte az asztalon, elindul evőeszközért, melyre legalább újabb öt percet kell várni (ez alól csak a 12—12.30 közötti időszak kivétel), így mire hozzájut az étkezéshez, étele már legalább fél órája hűl.

Az asztalok, amelyeken étkezünk, rendszerint nagyon koszosak, az első ötven ember után ragadnak a kiömlött, kicsepegtetett ételektől stb. Az evőeszköz sem különbözik az asztaloktól, rendszeresen ételmaradékok, foltok vannak rajta, ízléstelenül koszos, a higiéniai szempontokról már nem is beszélve. Az ételek árai önmagukban véve sem alacsonyak, de elfogadjuk, hogy az egyes ételek árai nem változtathatók. Változtatható azonban az ételek összetétele. Az olcsó ételek legkésőbb 12.30-ra elfogynak,

maradnak a 22—35 forint közötti drága húsételek, melyeket viszonylag nehezen engedhetünk meg magunknak. Az adagok kicsik, valószínűnek tartjuk, hogy igen gyakran nem felelnek meg az előírtnak.

Összefoglalva tehát kifogásaink a következők:

— lassú a kiszolgálás; hideg az étel; az adagok kicsik; kevés az olcsó étel; kevés az evőeszköz; az étkező és az evőeszközök piszkosak; nincs elegendő ülőhely;

Úgy érezzük, a bajok nagy része messze nem megoldhatatlan, és a megoldás sem olyan nagy beruházásigényű, mint pl. a Műszaki Egyetem 113 millió forintért épített csodálatos menzája. Érdemes lenne velük mindenképpen konzultálni, mert igen sok jó ötlettel szolgálhatnak. Pl. áraik alacsonyabbak a mieinknél, ételválasztékuk szélesebb. A konyha és az ebédlő ragyogó tiszta, az asztalokon kancsó tiszta vízzel, az étel meleg, a személyzet udvarias, a sor sokkal rövidebb és bőven van ülőhely.

Hasonló nagyságrendű beruházási keret nem áll rendelkezésünkre, azonban a jobbító szándék sem az egyetem vezetőségében, sem bennünk nem kevesebb, volna néhány javaslatunk, mely viszonylag kevés ráfordítással sok problémát megoldana.

Ahhoz, hogy elegendő hely legyen az étteremben,

egy ruhatárat kellene létesíteni, lent a menza valamelyik sarkában, mely naponta 3 órán keresztül üzemelne.

Feltűnő helyen kellene kiírni, hogy a ruhatár használata kötelező. Az étterembe három további alkalmazottra lenne szükség: a mosogatógép kezeléséhez egy fő, az elegendő, tiszta evőeszköz biztosítására, az asztalok folyamatos törlésére, tiszta víz biztosítására stb. Plusz kiszolgáló a pultok mellé, jelenleg ugyanis hol a leves-, hol egy másik pultnál nincs kiszolgálás, ezért teszik ki előre az ételt.

A gazdasági vezetés folyamatosan ellenőriztesse az adagokat, írja elő az ellenőrző mérleg felállítását a pénztárnál. Növeljék meg jelentősen az olcsó ételek arányát a drágább húsételek rovására.

(Ennek kidolgozásában a menzabizottság részt kíván venni).

Ruházzanak be további evőeszközöket. Javasolnánk, hogy tapasztalatcsere céljából a gazdasági vezetés érdeklődje meg pl. a MOGÜRT Vállalatnál (V. Veres Pálné u. 5.), hogyan sikerült egy Áfésszel olyan megegyezést kötniük, mely eredményeképp az Áfész ízléses, jóízű, bőséges ételt szolgáltat a vállalat dogozóinak napi 12-15 forintért.

Szeretnénk külön felhívni a figyelmet arra, hogy a hallgatók egy jelentős részének a menzai étkezés az egyetlen lehetősége meleg étel fogyasztására (kollégisták) és nem engedhetnek meg maguknak (még 25 százalékos támogatás mellett sem) 30 forintos ebédet, mely az adag nagyságát tekintve nem is egy igazán nagy étkezés.

II. osztályú éttermekben menő, pincér által felszolgálva, melegen, kulturált körülmények között már kapható 30-35 forintért.

Reméljük, hogy javaslataink hasznos megbeszélések alapját képezhetik.

BUDAI JÁNOS felszólalásában négy kérdést érintett. Elsőként a minden diákot mélyen zsebbevágóan érintő pénztári kifizetések sorozatos és immár tűrhetetlen csúszásai kerültek terítékre. Kérte az ügy kivizsgálását, a felelősség megállapítását, a vétkesek szigorú megbüntetését, és hatékony intézkedéseket az ilyen esetek elkerülésére a jövőt illetően.

A „kerti törpék fél fogára sem elég" menzai ételadagok megszüntetésére a következőket javasolta:

Jól látható és hozzáférhető helyen tegyenek ki egy listát, melyből megtudhatjuk az egyes ételek előírás szerinti súlyát; továbbá mellékeljenek egy hitelesített mérleget is, melyen mindezt ellenőrizhetjük is.

Tűrhetetlennek nevezte, hogy olyan jegyzetek kerülnek ki a nyomdából, amelyeket olvasva az ember arra a következtetésre jut, hogy az átlag jegyzetíró egyetemi tanár nem tud magyarul, (tisztelet a kivételnek)! Ezen a helyzeten sürgősen változtatni kell, egyrészt tegyék érdekeltté a tanárt a jegyzetírásban, másrészt

addig ne kerülhessen jegyzet a nyomdába, amíg anyanyelvi lektor nem javítja és ellenőrzi!

Ha másképp nem megy, szerződtessenek valakit, aki csak ezzel foglalkozik. Anyanyelvünk védelmében ennyit igazán illik megtenni!

Végül dicséretre terjesztette fel a testnev. tanszéket, mert a nagyon szűkös és mostoha anyagi és eszközkörülmények között is maximálisan teret próbálnak biztosítani a testedzéshez. Már önmagában az dicséretes, hogy egyáltalán lehet választani, s nem is kevés lehetőség közül. Pl. aerobic, judó-önvédelem, úszás stb. A többi tanszék példát vehetne róluk!

CSATA SÁNDOR megjegyezte, hogy az ifjúsági parla-

ment megrendezése és sikeres lebonyolításának biztosítása nem a KISZ feladata, hanem az állami vezetésé.

MARTIN HAJDÚ GYÖRGY az utalványos tankönyvek bürokratikus vásárlási lehetőségére utalt először, majd arról a tűrhetetlen állapotról beszélt, hogy a dékáni hivatal ker. kar fogadóideje olyan szűk, hogy a diákok nem képesek ügyeik intézését elérni.

FRENYO ANDREA beszámolt az egyetemi tanács működéséről és mint egyetemi tanácstag kérte a hallgatóság támogatását minden az egyetemi tanács napirendi pontjait érintő ügyben.

HORVÁTH LÁSZLÓ felvetette, hogy amennyiben sikerülne valamiféle jogot népi ellenőrként szerezni a menzai ételek megítélését illetően, úgy részt kéne venni abban.

A fórumon elhangzott panaszok elhangzása után a levelező elnök B. Kiss Tamás a tanácskozást bezárta.

H. E. — M. G.

Fotó: Sass Ákos

TDK vagy KISZ-alapszervezet?

A tanév első hetében alakult meg a Kőrösi Csoma Sándor KISZ-alapszervezet, amelynek neve már ismerős mindazoknak, akik az Angliáról tartandó vetélkedőre invitáló plakátokat közelebbről szemügyre vették.

— *Mi a célja ennek az alapszervezetnek? Kik a tagjai? Hogyan alakult meg?* — ezekre a kérdésekre Jármai Gyula, az alapszervezet titkára adott választ:

— A gólyatáborban az instruktoromtól hallottam, hogy a KISZ-alapszervezeti rendszer átalakulóban van, s lehetőség kínálkozik arra, hogy azonos érdeklődésűek létrehozhassanak egy-egy alapszervezetet.

Engem a gazdaságföldrajz érdekel elsősorban, s ismerőseim körében érdeklődni kezdtem az iránt, kinek van kedve ilyen jellegű tevékenységhez. Már a tanítás első hetében bejelentettük a KISZ-bizottságon — akkor kilencen voltunk —, hogy ilyen alapszervezetet akarunk létrehozni.

Kőrösi Csoma Sándor nevét vettük fel, akit az egyik legjelentősebb magyar utazónak tartunk, valamint 1984. áprilisában emlékezünk meg születésének 200. évfordulójáról.

Nagyon sok támogatást kaptunk, s kapunk Kollarik tanárnőtől, aki az alapszervezet fővédnöke. Három patronáló tanár segíti operatív munkánkat, Nikodémusz Antal, Kulcsár Dezső és Réczey Imre.

Jelenleg 27 főből áll alapszervezetünk (nagy részük törökbálinti kollégista, ami sokban megkönnyíti az együttes munkát). Csoportosulásunk inkább tudományos diákkörhöz hasonlít, mintsem egy KISZ-alapszervezethez. Hogy miért nem tudományos diákkör, arra még visszatérek. A munka nyolc szekcióban folyik (angol, arab, német, francia, orosz, portugál, skandináv és spanyol). Minden szekciónak van egy-egy felelőse, aki az ott folyó munkáért felel. Évente négy különböző szekció szervezte estet tervezünk. Ezek közül az első az angol, s erre az évre tervezünk még egy német, egy francia és egy spanyol estet.

Visszatérve arra, hogy miért is nem tisztán tudományos diákkör vagyunk, annak ellenére, hogy a tudományos munka meghatározó eleme működésünknek: Tudomásom szerint mostanság született meg az az elképzelés, hogy az egyetem egy olyan kulturális centrummá is legyen, ahová a közgazdász végzettségűek visszajárhatnak, ahol találkozhatnak egymással. Eddig az egyetlen ilyen jellegű megmozdulás a közgazdász bál volt. A tudományos tevékenység mellett mi valami olyan jellegű szorosabb kapcsolat kiépítésére is gondolunk — konkrétan a külker. vállalatokkal —, mint amilyen a műszaki egyetemek és a különböző vállalatok, gyárak között figyelhető meg. Már az első közös rendezvényünkön a Nagy-Britannia esten — 10-12 vállalat vesz részt 4-4 fős csapatokkal. Velük mérkőzik majd az a Közgázos csapat, amely a csütörtöki (okt. 27.) elődöntőt megnyeri.

A Nagy-Britannia estre, a vetélkedőn kívül Beatles diaporámát és skót táncházat is tervezünk.

— *Hol érhet el benneteket az, aki csatlakozni szeretne hozzátok?*

— Elsősöknek viszonylag egyszerűbb a dolguk, az alapszervezet tagjai tíz tanulmányi csoportot képviselnek. Felsősöknél ez már bonyolultabb és őszintén szólva nem is bízunk abban, hogy megkeresnek bennüket. Alapszervezeti gyűléseinket, mivel még nincs állandó helyiségünk, egyelőre a gazdaságföldrajz tanszéktől kapott teremben (147) tartjuk.

Az elődöntőn és a későbbi (1983. november 3.) Nagy-Britannia esten azonban szeretettel várunk minden érdeklődőt és azokat is, akik szeretnének csatlakozni az alapszervezethez. **(cz)**

ÁTHALLGATÁS

Beszélgetés a szociológia szak vendéghallgatójával

Mint bizonyára mindenki tudja, idén szeptembertől első ízben beindult egyetemünkön a szociológia szak, melynek hallgatói között van Pethő Andrea is, az ELTE történelem-népművelés szakos másodéves hallgatója. Vele beszélgettem az áthallgatásával kapcsolatos körülményekről.

Zs. E.: — Mennyire tekinthető hivatalosnak, hogy felvetted egyetemünkön a szociológia szakot, és miért éppen a Közgázra jöttél ilyen szakra?

P. A.: — Az úgy teljesen hivatalos, a népművelés és a történelem mellé harmadik szakként vettem fel a szociológiát, ez bekerült az indexembe, és a szakon elért eredményeim természetesen beszámítanak majd a tanulmányi átlagomba. És hogy miért éppen a Közgázra jöttem? Az ELTE-n 1981-ben indult utoljára alapozó kurzus szociológiából, így jelenleg (a még erre felvettek kivételével) nincsen oktatás nappali tagozaton szociológia szak keretében. Tavaly megtudtam, hogy a Közgázon idén indul ilyen szak, és úgy gondoltam, kár lenne ezt a lehetőséget elszalasztani. Az itteni illetékesektől ígéretet kaptam, hogy a felvételi követelmények sikeres teljesítése esetén, mint vendéghallgatót, létszámon felül felvesznek a szakra, ami végül sikerült is, és most itt vagyok.

Zs. E.: — Milyen problémák merültek fel az áthallgatással kapcsolatban?

P. A.: — Azon kívül, hogy jó néhány kérvényt meg kellett fogalmazni és eljuttatni különböző helyekre, különösebb problémák nem voltak. Mint már említettem, a Közgázon szívesen fogadtak, az ELTE-n pedig Unger Mátyás rektorhelyettes, aki az ezzel kapcsolatos ügyeket is intézi, jóindulatúan és támogatólag viszonyult a dolgokhoz. Ebben végül is nincs semmi meglepő, hiszen egyetemünkön az áthallgatás gyakorlata már régóta működik, s hozzánk is sokan jönnek vendéghallgatók más egyetemekről. Annyit azonban még meg kell jegyezni, hogy én sajnos nem kaptam az egyetemtől órakedvezményt, mint a Közgázosok, így jelenleg már heti 46 óránál tartok. Az is igaz viszont, hogy míg az ELTE-n a szociológia szak keretében magas óraszámban oktatják a szociológia szinte minden ágát, addig a Közgázon a szakszemináriumok választásával mindenki azt tanulhatja mélyebben, ami az érdeklődésének jobban megfelel, és így jelentősen lecsökkenthető az óraszám.

Zs. E.: — És végül még egy kérdés. Úgy tudom, hogy a tavalyi, előkészítő jellegű kurzusra többen is jártak az ELTE-ről, velük mi lett?

P. A.: — Valóban, a tavalyi előadásokra még négyen jártunk, de mivel a többiek mind felsőbb évesek voltak, nekik jóval több szigorlat, dolgozat, vizsga jött össze az év végére, azaz akkorra, amikor a szakra való felvételhez szükséges dolgozatokat is kellett írni. Valószínűleg ennek tudható be, hogy ők végül is lemorzsolódtak. Én, mivel még csak első voltam, viszonylag könnyebben birkóztam meg a felvételi feladatokkal. Egyébként jó módszernek tartom, hogy a felvétel elé komoly munkát és felkészülést igénylő feladatokat állítanak. Ez, mint tavaly is bebizonyosodott, alaposan megszűri a társaságot, a szóbelire már csak azok jutnak el, akiket valóban érdekel a dolog, s az így lecsökkent létszámból valószínűleg könnyebb megfelelően választani, mint mondjuk ötven emberből. Örülök, hogy sikerült bekerülnöm a szakra, s remélem, továbbra is meg tudok majd felelni a követelményeknek.

Zs. E.: — Köszönöm a beszélgetést.

Zsubori Ervin

Oszlopsor a palánkon túl

Álmunk egy kulcsosház

Kevesen tudják, hogy egyetemünkön egy éve működik a túraszakosztály. A megalakulásról, a tervekről mesélt *Vida Péter*, a szakosztály vezetője:

Három éve merült fel a szakosztály megalakításának gondolata. A papíron való megalakulásig el is jutottak, de nagyon kevesen voltak és működni ténylegesen nem működött. Hosszabb csend után tavaly ősszel *Sugár Andrással* elhatároztuk, alakítunk egy működő szakosztályt. Tudtunk toborozni az akkori elsősök közül tízegynéhány embert, akik örömmel csatlakoztak hozzánk. Segítséget kaptunk a IX. kerületi szövetségtől is.

Abban a félévben *három túrát szerveztünk*, többek között a Bakonyban is voltunk. Az idén tavasszal aztán több napos túrákat is csináltunk. *A nyáron 11-en voltunk az Alacsony-Tátrában 10 napos hosszú túrán. Most ősszel az első túrát október 30-ára tervezzük a Pilisbe.* Novemberben 3 napra Zemplénbe megyünk. Az idén is *lesz Mikulás-túra. Tavasszal biciklis és vízi túra szerepel a terveink között.* Ha minden jól megy, a *nyáron Erdélybe megyünk.*

A szakosztályban jelenleg mintegy 25—30-an vannak, de van sok igazolás „nélküli" tagunk is, akik el-eljönnek velünk a túrára, csak éppen még nem tagok. Most az utánpótlásunk is biztosított, a „kihalástól" nem kell félni.

Van egy „álmunk" is; mégpedig egy kulcsosház, ha sikerülne egyet szerezni, mi szívesen fenntartanánk. De ez nem csak tőlünk függ."

Jó túrákat kívánunk!

(— nos)

Általános kari tanácsülés

A csoportban eluralkodott a nem tanulás hangulata

Október 19-én tartotta idei első ülését az általános közgazdasági kar tanácsa.

Első napirendi pontként a kar *munkatervét* tekintették át. A feladatok közül kiemelésre méltó, hogy *folytatódik a különböző tantárgyak egymásra épülésével és perspektivikus feladataival foglalkozó kutatás, amelynek vezetője Kovács Géza.*

Ebben az évben a *pénzügyi tanszék* tevékenysége kerül nagyító alá, és a *filozófia tanszék munkájának vizsgálata* is napirendre kerül, amelyet a Műv. Min.. ML Főosztályával közösen folytatnak le.

Az egyetemi tanács e tanévben megtárgyalja az egyetemi doktorátus továbbfejlesztésével kapcsolatos tennivalókat, valamint az új egyetemi doktori szabályzatot. Ebbe a munkába az általános kar is bekapcsolódik.

Második napirendi pontként az elmúlt félévi *vizsgákról*, államvizsgákról és a *szakmai gyakorlatok tapasztalatáról* volt szó. Az előzetesen kiadott tájékoztató szerint, *az előző félévben az első évfolyamosok átlaga 3,30, a II—V. évfolyam összevont átlaga 3,84* (tavaly 3,77). A szakok közötti *sorrend (tanár 4,4, tervgazdasági 3,95, pénzügy 3,6)* nem változott, mindhárom szak átlaga csekély mértékben emelkedett.

A dékán megállapítása szerint az új tanulmányi és vizsgaszabályzat hatása az elmúlt két félévben alapvetően kedvező volt. A második félév tapasztalatai megerősítették a kezdeti benyomásokat.

A politikai gazdaságtan tanszék szóvá tette, hogy *a vizsgajelentkezések megkönnyítése tulajdonképpen a hallgatókat hozza nehéz helyzetbe*, amellett, hogy a vizsgáztatás tervezése lehetetlenné válik.

A szakmai gyakorlatokkal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy évek óta *gondot jelent a gyakorlatok tanterv által meghatározott intervallumban történő szervezése.* Könnyebbséget jelentene, ha tágabb időkeret állna rendelkezésre. *Problémák adódtak a III. éves tanárszakosok szakmai gyakorlatával kapcsolatban.*

Először az idén töltötték ők is a III. év után a gyakorlatukat. Ennek oka, hogy bár a szakmai gyakorlat általános közgazdasági gyakorlati ismeretek megszerzésére hivatott, a gyakorlatban az instruktorok és hallgatók egy-egy konkrét téma megismerését tűzik ki célul. Erre azonban a tanárszakosok szakszemináriumi előképzés hiánya miatt kevésbé felkészültek. *A IV. évesek gyakorlata egyértelműen pozitívan értékelhető.*

Ehhez a napirendi ponthoz *Pertl Gábor* pénzügyszakos hallgató fűzött megjegyzést, amely szerint *érthetetlen a tanár A szakon belül tapasztalható anomália. A tavalyi félévben a felsőévesek közül 13-an nem kaptak aláírást, ebből 10 A szakos filozófiából. Ugyanakkor népgazdaságtervezésből kiugróan magas eredményeket produkál ez a szak.* A dékán válaszában elmondta, hogy a filozófia aláíráshiány oka az volt, hogy a szemináriumvezető véleménye szerint *a csoportban eluralkodott a nem tanulás hangulata*, noha képesek lettek volna a követelményeket teljesíteni. *E szakon a pg-szigorlat átlaga is alacsony (2,8)*, ami a magasabb mércével magyarázható.

A következőkben doktori jelentkezésekkel kapcsolatos dolgokról volt szó, majd egyéb ügyekről. Ezek közül kiemelendő, hogy a *szociológia tanszék élére Gazsó Ferenc helyére Andorka Rudolf kerül.*

Megszűnik az MSZI egy osztálya, s nyugdíjba vonulás miatt az intézet vezetőjének helyettese Mikó Gyula lesz.

Végül *Horváth Balázs* terv. gazdos hallgató *panaszolta*, hogy a *tervgazdosok nem juthatnak számítógéphez, emiatt tanulmányi kötelezettségeiknek is nehezen tudnak eleget tenni*, nem beszélve más természetű munkákról. *Paizs János szerint* ez a probléma — a terminál bekötése — *hamarosan meg fog oldódni, Tallós Péter pedig ígéretet tett arra, hogy addig is az MSZI számítógépe rendelkezésre áll.*

M. B.

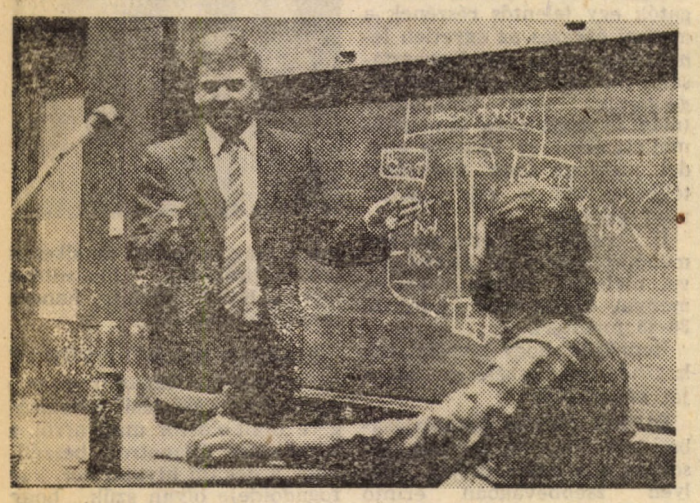

A tájékoztatáspolitikáról tart előadást Németh Jenő

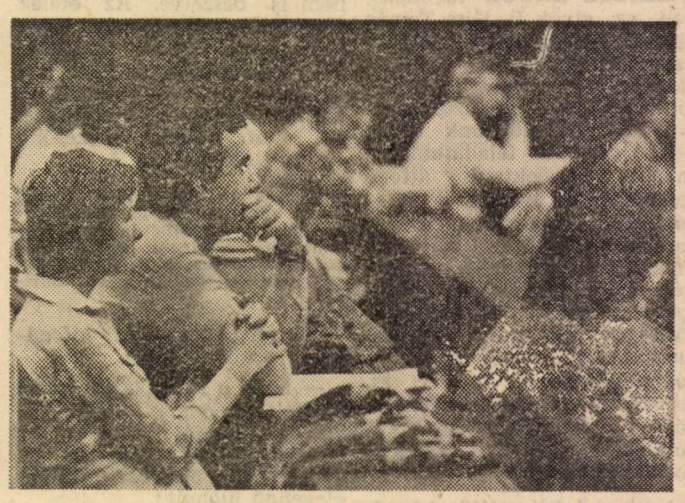

Érdeklődésben nincs hiány...

POLTÁR-OK

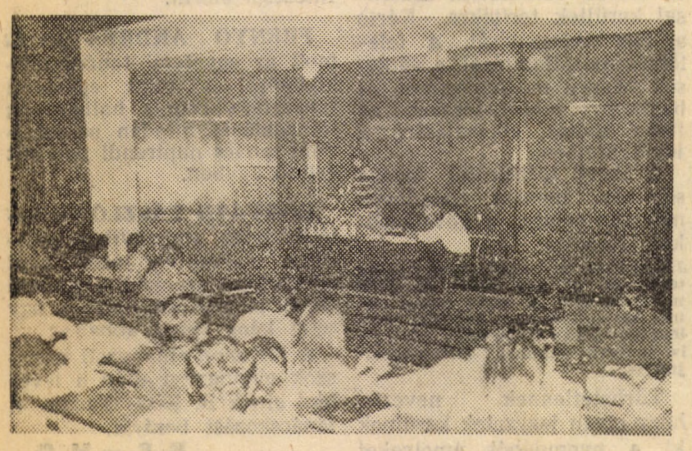

A mozgó világ Poltár estje sikerült a legjobban

Lengyelország után: Románia

lesz a témája az újjáalakult Közép-Európai Kör következő összejövetelének. Az október 17-i, Lengyelországgal foglalkozó rendezvény után október 31-én, hétfőn fél 7-kor a Ráday klubban az erdélyi szászokról szóló diaporáma-összeállítás, majd Fülöp Mihály (Külügyi Intézet) bevezető előadása kerül sorra a várható vita előtt. Fülöp Mihály, aki órát is tart a nemzetközi szakosoknak, korábban a Közép-Európa Körön Sztálinról, majd Hruscsovról tartott izgalmas előadást és a tavaszi egyetemi művelődési táborban Romániáról is beszélt már közgázosoknak.

Szakszervezeti agitációnk és propagandánk továbbfejlesztésének szemléleti alapjáról és feladatairól

II. RÉSZ

Céljaink tudatosításához tartozik az is, hogy megvalósításukban, megvalósításuk feltételeinek megteremtésében való részvétel nincs életkorhoz vagy oktatói státushoz, fokozathoz kötve. Az egyetemi hallgatók szerepének növekedni kell a kommunista értelmiségivé válás feltételeinek kialakításában, de az oktatók szerepe sem csökkenhet. Oktatásunk reformjának sikere mindenekelőtt szakmai tartalmának a tudományos technikai forradalom által követelt színvonalra emelésén, pedagógiai megalapozottságán, didaktikai kivitelezésén múlik. Ebben a főszerepet az oktatók játsszák. Szakszervezetünk arra törekszik e téren, hogy segítse konstruktíven egyesíteni a hallgatóknak megújuló céljainkkal egybevágó reformelképzeléseit, a fiatal oktatók dinamizmusát és az idősebbek tapasztalatait. Meggyőződésünk, hogy az oktatási reform szempontjából nincs elveszett vagy megváltó nemzedék, fokozat szerinti oktatói csoport! Az arcnélküliség, haladásellenesség, a komformizmus, a „csendes többség", a szürke középszer és mindennek elletéte közötti határ nem korosztályok vagy oktatók fokozat szerinti csoportjai között húzódik.

Az egyetemi képzés céljának megfelelő egységes pedagógiai hatás biztosítása érdekében szakszervezeti propagandánk egyik legfontosabb gondolata az állami és pártvezetéssel egyetértésben, hogy a világnézeti és politikai nevelés nem feltétlenül az ideológiai tanszékek feladata. Szorgalmazzuk tehát a szaktárgyak ideológiai, politikai irányultságának vizsgálatát is, folytatva azt az elemző, értékelő munkát, amit a pártbizottság kezdeményezett, s amelynek egy szakasza 1974-ben lezárult. Az ideológiai tanszékek viszonya a 70-es évek közepe óta inkább romlott, mint javult. Újra kezdeményezni kell kapcsolatuk javítását, e kapcsolatok egységes koncepcionális alapjának kialakítását és folyamatos fejlesztését. Az ideológiai tanszékek szakszervezeti csoportjainak erőfeszítéseket kell tenniük ennek érdekében.

Az agitációban és a propagandában előttünk álló adatokat tagságunk összetétele és munkánk viszonylagos kifejletlensége miatt nem oldhatjuk meg a párt szakszervezeti politikájának helyes megvilágítása, a párt vezető szerepének elismerése nélkül. A párt a szakszervezettől az elfogadott, bevált, de önkritikusan megújulni is képes politika kezdeményező érvényesítését várja. A munkásosztály pártja és a szakszervezet közötti viszony helyes megvilágítása szempontjából rendkívül nagy jelentőségű a lengyel tapasztalatok tanulmányozása és érvényesítése munkánk során. Nem mondhatjuk, hogy e tekintetben tagságunk egy részének gondolkodása problémamentes (volt), s hogy vezetőségeink propaganda tevékenysége erre megfelelő figyelmet fordított, pedig — többek között — alapkérdésekben is szükséges a marxista álláspont ismételt megvilágítása, magyarázata, illusztrálása.

Jól megvilágítják ezt polgári ellenfeleink, akik attól félnek, amitől mi is megijedtünk Lengyelországban. A lengyel „események" kifejlődése idején a Frankfurter Algemeine Zeitung arról tudósított, hogy a vegyipari-fémipari szakszervezetben „gyermeteg ideológiával" erősödik a baloldal, amelyet „egyes értelmiségek és megrögzött marxisták csempésznek a szakszervezetbe", s emiatt a vezetőség nem képes olyan világos politikai irányvonal kialakítására, amely „. . . nem a liberális rend ellen mozgósítja a szakszervezeteket, hanem azokat a rend alkotóelemeként stabilizálja." A Kereskedelmi Bank s Biztosítási Alkalmazottak Szakszervezetében pedig a kommunisták magukhoz ragadták a vezetést, mert „. . . az elnökség túlnyomórészt olyan tagokból áll, akiknek szemében a kommunistákkal való szövetség a napi politika része. Ezek a funkcionáriusok a határozatok hozatala előtt figyelembe veszik a demokrácia legkérelhetetlenebb ellenségeinek szavazatait". A nyugatnémet szakszervezet harca a „beleszólás". a „részvétel jogáért a kereszténydemokratákban a szakszervezeti állam rémképét idézte fel. Ugyanebben az időben volt vita a Bundestagban arról, hogy a féniparban a munkások beleszólási jogát az üzemek vezetésébe el kell ismerni akkor is, ha az acéltermelés 50 százaleknál kisebb arányú az adott üzemben. (A vita kiváltó oka volt, hogy az acéltermelés a Mannesmann cégnél az ősztermelés 30 százalékára esett vissza.) Az SZDP azt javasolta, hogy a munkások beleszólási jogát megszabó 50 százalékot szállítsák le 30-ra. A szabaddemokraták hajlandóak voltak támogatni ezt akkor, ha növelik a vállalati tisztségviselők beleszólási jogát. A Francial Times 1980. november 11-i számában elismerően ír a magyar mezőgazdasági termelés eredményeiről, de a lengyel parasztságnak nem ajánlja a magyar „modellt". A lengyel paraszt legyen gazdag, katolikus és független.

Ahogy nincs polgári demokrácia a polgári partok politikai vezető szerepének elismerése és vitathatatlan érvényesítése nélkül, éppúgy nincs szocialista demokrácia általában, munkahelyi demokrácia, a helyi autonómia és a központi irányítás torzulásmentes együttese a párt marxista—leninista politikai vezető szerepének elismerése és vitathatatlan érvényesítése nélkül. Ebben a követelményben azonban az is benne van, hogyha megromlik a párt és a szakszervezet viszonya, akkor ezért a párt a felelős. A lengyel tapasztalatok ismételten igazolták ezt a lenini megállapítást.

A fent idézettek ugyanakkor arra is felhívják a figyelmünket, hogy nem folytathatunk tudatos osztály- és rétegagitációt és propagandát, ha nem tanulmányozzuk a nyugat-európai ipari demokrácia mozgalmat és a pártok viszonyát és ennek polgári megítélését, a magyar szakszervezeti mozgalom, általában a kommunista szakszervezeti mozgalom történetét, s a mai magyar társadalom szociológiai vizsgálatának eredményeit. Enélkül nem tehetjük kultúrálttá és széles látókörűvé politikai munkánkat. A munkásművelődés modernség eszménye mindig a munkásmozgalom nagy céljaival a kor színvonalán azonosulni tudó művelt ember volt, aki tudatosan vállalta a szervezett mozgalom fegyelmét és az „egy életen át tanulás" követelményét.

A munkahelyi demokrácia fejlesztése jó munkatársi, baráti, elvtársi kapcsolat formálását is jelenti a diákok, a fizikai munkát végzők, az oktatók, valamint az adminisztratív dolgozók között. Nem alakítottuk ki azonban tennivalóinknak azt a körét, amelyllyel hathatósan részt vehetnénk pl. azoknak a főleg kollégiumokban ismételten jelentkező konfliktusoknak a megelőzésében, megoldásában, amelyek hallgatók és műhelymunkások, portások, takarítók között gyakoriak.

Amikor az egyetemi összmunkát végző dolgozók különböző csoportjai közötti jó viszony érdekében cselekszünk, figyelmünket nem kötheti le csupán a bér és jövedelemarányok kérdése. Az anyagiak mellett számos politikai, világnézeti, erkölcsi eleme van a dolgozók különböző szempontból vett rétegei közötti kívánatos viszonynak, amelyekkel sokkal többet kell törődnünk, mint eddig. Szakszervezeti fórumainkon az anyagiakról történő demokratikus döntések mellett és/vagy azokkal összekapcsolva mind nagyobb mértékben meg kell, hogy jelenjenek tisztán és világosan a céljainkat szolgáló politikai, világnézeti, erkölcsi tényezők, követelmények is.

A nemzetközi osztályharc éleződése, a nemzetközi munkásmozgalom, a szocialista világrendszer megosztottsága, hazánk nehéz helyzete komoly követelményeket támaszt az agitációs és propaganda munkával szemben is Elemeznünk kell a szocialista országok összefogásából, gyors fejlődéséből, a szocializmus ugrásszerű térnyeréséből, a nemzetközi munkásmozgalom egységéből, a demokratikus és békemozgalmak erejéből fakadó korszakformáló eredményeket, minden szocialista ország jelentőségét a békéért, a társadalmi haladásért folytatott harcban. Mindezzel összefüggésben megkülönböztetett figyelmet fordítunk a nemzetközi szakszervezeti mozgalomra.

Reális szocializmusképünk formálása nem merülhet ki annak tudatosításában, hogy a szocializmus nem válságmentes társadalom, olyan illúzióinkról sem feledkezhetünk meg, amelyek szerepet játszottak gondjaink kialakulásában. Több mint húsz évvel ezelőtt túlbecsülve a szocializmus sikereit, erejét, reális lehetőségként vázoltuk föl az általános és teljes leszerelés négyéves programját, a szocializmus teljes felépíthetőségének közelségét. Nem sokkal később ehhez hasonlóan túlbecsültük termelési teljesítőképességünket a tőkés világpiaci hatásokkal való leterhelhetőség szempontjából, lebecsültük egy komoly, tőkés gazdasági válság lehetőségét és annak begyűrűződését a nyugati világgal kialakított termelési kapcsolatok révén. Kutatva, közösen gondolkodva fel kell tárni azokat a gazdasági, politikai és ideológiai mozgásokat, amelyek együttesen idézték elő az ilyen és hasonló illúziókat.

Fejlődésünk intenzív szakaszában nem kisebb célok állnak előttünk, mint amilyen például a mezőgazdaság szocialista átalakítása volt. Az anyagi és szellemi termelés a kommunikáció és az igazgatás elektronikus bázisának megteremtése, a munkáshatalom demokratikus kormányzási formájának kifejlesztése, a kultúrforradalom hozzáigazítása, a technikai-tudományos forradalom követelményeihez — szakszervezeti feladatainkat ilyen távlatokkal kötjük össze, és állandóan keressük a csoportok és egyének legjobb ösztönzési módját arra, hogy képességeiknek megfelelően vegyék ki részüket a feladatok megoldásából és érdemeik szerint részesüljenek anyagi és erkölcsi elismerésben.

★

Amikor agitációs és propagandamunkánk fő vonalát érvényesítsük, abból indulunk ki, hogy gyorsan változó korban élünk, és ilyenkor természetes az egyéni és a tömeges ingadozás, az ész és érzelem egységének hiánya vagy a meggyőződés és viselkedés kettőssége. Fokozottan érvényesülnek az egymást követő nemzedékek eltérő ismereteinek, történelmi tapasztalatainak konfliktust is előidéző következményei. A hibákra való rádöbbenés történelmileg jogosult illúziók szétfoszlatásán túl, tudományosan megalapozott stratégiai célokból való kiábrándításhoz is vezetnek. Mindezt meg lehet, meg is kell érteni, de nem lehet vele egyetérteni. Az eltérő nézetek kinyilvánítása és megvitatása lehetőségének biztosítása, meggyőzésre való törekvés értelmi és érzelmi hatások együttesével, az eredmények és a gondok reális számbavétele, az előbbiek megbecsülésére való késztetés, az utóbbiak megszüntetésére irányuló hozzáértő akarat kiváltása és kifejlesztése, s ha kell politikai harc minden ezzel ellentétes tendenciával szemben — mindez követelmény az olyan szakszervezeti agitáció és propaganda számára, amely a párt politikájának tudatosabb, kezdeményezőbb megvalósítását akarja kiváltani a tagság széles körében.

Mihály Albert
szb agit.-prop.-felelős

VÉGE

Egy „fantasztikus vacsora" margójára

Üldögélek az egyik főiskola büféjében, hallgatom a halkan szűrődő diszkózenét, és olyan mérhetetlenül dogmatikusnak érzem magam, hogy szinte szégyellem. Eszegetem a büfében vásárolt hagymás zsíros kenyeret, olvasom a Közgazdászban Sz. A. felháborodásait a tatai KISZ-táborban ért atrocitások okán. Enyhén fáradt vagyok, ezért csak azt érzem, hogy tetőtől talpig — meg vissza — áthat a korszerűtlen, avított dogmatizmus szégyenkezve körülpislogok hogy vajon látszik-e rajtam?

Azért itt üldögélek, mert kényszerűen hozzákeresek a fizetésemhez óránként hatvan (!) forintot, lakásrezsi, iskolás gyermekeim tanévnyitó rekordösszegei, nyolcadikos fiam 41-es lábbelijének „felnőtt" ára motoszkál a fejemben, leporolom a morzsákat igencsak kopott nadrágomról, s arra gondolok, hogy lám, én már semminek sem tudok örülni.

Mert bizony igencsak öröm nélkül olvasom, hogy a tatai KISZ-tábor derék tagjait eredeti spanyol vacsorára látták vendégül az inyenclub szolgálatkész tagjainak segítségével. Örömtelenül, mert racionalitásra szorított gondolkodásom számára mindig is irracionális rejtély marad, hogy miért nem lehet „világszínvonalú" ifjúsági szervezetünk serény vezetőit saját elemózsia mellett, netán Budapesten felkészíteni nemes feladatára. No, de tudom, hogy ez merő, bogáncskéntként rámtapadó idejétmúlt kisszerűség, ami nem más, mint rossz beidegződés. Miért mindjárt az jut az eszembe, hogy ezért valahol, valaki megdolgozott — tiszta „linkre"? Most azonban ráébredtem, hogy még sok mindent meg kell szoknom. Romlik a világ!

Oly mértékben, hogy szegény KISZ-istáinknak az eredeti spanyol vacsorát még mindig nem ezüst evőeszközzel, csupán két-két „teljesen egyforma méretű, viszont szinte darabonként különböző gyártmányú" késsel és villával szolgálják fel, az aperitifet borospohárban tolják az orra elé, s „jog" szerint nem adnak bort a vacsorájához. Hogy mindezt, amit kapott, ingyen kapta? Hát még szép, majd fizet érte? Nem elég, hogy miután a fürge pincérek csak idővel érnek el hozzá, késsel-villával (horribile dictu: egyformával!) püföli az asztalt?! Úgy gondolván, hogy mindez jár neki.

Eszegetem, amit kapok a munkámért, s arra gondolok: vajon tényleg jár neki? Igen — súgja a dogmatikus énem —, csak nem spanyol vacsora.

Valcsicsák Imre

Sz. A.: Ezzel kapcsolatban szeretném megjegyezni, hogy nekem nemcsak az egyforma evőeszközök, és a fel nem használt bor ellen volt kifogásom, hanem az ellen, hogy nem voltunk képesek az adott helyzetben illően viselkedni. (Például a bort előre meg lehetett volna venni rohangálás nélkül — ha tudjuk mi a vacsora és ez csakugyan szervezési kérdés volt.) Mellesleg pedig a vacsorát majdnem felerészben mi fizettük.

Tájoló a Közgázon

Megjelent a Tájolónak, a KISZ Budapesti Universitás Bizottsága tájékoztató programfüzetének az első, Közgázon szerkesztett száma. Mostantól kezdve a „belefáradt" ELTE KISZ-bizottság helyett, a Közgáz KISZ-bizottságán készül Keszte Gábor közművelődési felelős szerkesztésében a budapesti egyetemek és főiskolák rendezvényeiről hírt adó Tájoló.

A VEZETÉS EGY SZAKMA

Késleltetni lehet, de elkerülni nem

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint 409 ezren sorolhatók a vezető kategóriába hazánkban. A közgazdászok 39 százaléka vezető beosztásban dolgozik. A *magyar vezetők 2,4 százaléka nem végezte el a nyolc általánost, 15,9 százalékuk általános iskolai végzettséggel dolgozik, 5,3 százaléknak van szakmunkás-bizonyítványa, 45,3 százalék végzett középiskolát, és 31,1 százalék rendelkezik felsőfokú képesítéssel.*

A vezetőgárda generációs váltás előtt áll, a folyamat a mikroszférában már megindult, és 1985—1990. között tömegessé válik.

A társadalmi igények, a nemzetközi tapasztalatok, a hazai politikai és gazdaságpolitikai dokumentumok, a párt- és állami vezetők nyilatkozatai, a vezetőképzés és továbbképzés, a posztgaraduális oktatás és egy kérdőíves véleménykutatás alapján *elkészült a vezetés-szervezés graduális oktatásának helyzettanulmánya és javaslata.* A tervezetről *Kiss István*, mérnök-közgazdásztól, a bizottsági munkát vezető szakembertől *kértünk tájékoztatást.*

— Bevezető megjegyzéseik között az áll, hogy *vizsgálataikat és javaslataikat a mikroszférára vonatkoztatják. Mi indokolja ezt* a korlátozást?

— *El akartuk kerülni még a látszatát is annak, hogy a káderpolitikába avatkozzunk.* A vezetéssel kapcsolatban számos téves vélekedés van. Ezek egyike, hogy vezetés csak az, amit a legfelső szinten levő ember, a vezető csinál. Az e munkakörrel kapcsolatos zavarokat jól tükrözi az is, hogy a vezetők kiválasztásánál érvényes *ún. hármas kritériumban a vezetési ismeret követelménye meg sem jelenik.* A felső szintű vezetés még inkább politikai, mint szakmai, és itt is *az a vélekedés érvényesül, hogy mire odakerül valaki, úgyis megszerzi a szükséges tudást.* Pedig *a vezetés egy szakma,* ismeretek és készségek alkotják, s az ismeretek taníthatók, a készségek fejleszthetők. *Más szocialista országokban miniszterek, miniszterhelyettesek is részt vesznek a vezetés oktatásában, de hallgatóként is, és nemcsak előadóként, mint nálunk.* Javaslatainkat a nagy valószínűséggel megvalósuló életpálya, a mikroszférájú vezetés graduális előkészítésére dolgoztuk ki.

— Megállapításaik között szerepel, hogy *Magyarországon a vezetők szakmai tanácsadó testületének, az ún. törzskarnak a működése elhanyagolt. Mi lehet ennek az oka?*

— Mély gyökerei vannak. A feudalizmus hierarchikus berendezkedése után nálunk kimaradt az az időszak, amelyben korszerű irányítást, törzskari funkciót is igénylő szervezetek jöttek volna létre. *A 45-ben kialakuló vezetési gyakorlat szegényes volt, és fejlett szervezeti megoldásokat nem vett át. A vezetéssel kapcsolatban erős az a tévhit is, hogy ez valami kapitalista dolog.* Tanulmányunkban idézzük Lenint annak bizonyítékául, hogy *Lenin korszerűen látta ezt a kérdéskört,* csak azután tévútra mentek a dolgok. A korszerű vezetés *belehelyezhető a mai magyar politikai és gazdasági realitásokba is, és felsőszinten van igény a korszerűbb vezetésre, ezt Aczél György- és Havasi Ferenc-idézetekkel dokumentáltuk.*

Tíz-tizenkét év kell az új típusú szervezetkultúra kialakulásához, de ilyen típusú szakemberekre már most egyre nagyobb szükség van.

— Az önök által idézett nemzetközi összehasonlításokból kiderül, hogy *Magyarország* a vele azonos népességű országok között *a vezetésügyi oktatás bármely mutatója szerint az utolsó,* s hogy pl. a műszaki felsőoktatási intézmények és a *vezetésügyi fakultások aránya nálunk 3 százalék, az USA-ban 96 százalék, Lengyelországban 50, az NDK-ban 42 százalék.* Az önök bizottsága ún. A, B és C változatot javasol a helyzet gyökeres megváltoztatására.

Az *A változat* a vezetésiszervezési ismeretek *két féléves, heti kétórás, kollokviummal záródó kötelező oktatását jelenti minden mérnök és közgazdász számára. A B választható* vállalatgazdasági és gazdasági mérnöki szakot. Ennek *első lépcsője a közgazdasági egyetemen az alternatív blokk,* amiből 1-2 éven belül második szakká, majd *később önálló szakká válhat.* A jelenleginél *erősebben oktatná a nyelveket, a vezetéselméletet, a döntési módszereket, a vezetési információs rendszert, a munkaügyi ismereteket, a szervezési módszereket, a költségszámítás-elemzést. A C variáns 5 éves önálló gazdasági mérnöki illetve vállalatgazdasági képzési irány.* Az alapozás után a 4. évtől viszonylag szabad tárgyválasztás mellett a jártasságok, készségek fejlesztését célozza, *interdiszciplináris megközelítésű, fakultációt tartalmazó új típusú oktatás.*

Megvannak-e mindennek az anyagi, személyi, tárgyi feltételei az egyetemeken?

— *Potenciálisan megvan* a lehetőség ennek ellátására. Az oktatók körében *a közgazdasági egyetemen máris mutatkozik hajlandóság a jelenlegi ismeretek továbbfejlesztésére.* Ehhez valamilyen szervezeti magot kellene létrehozni, ami lehet az intézmények közötti, vagy azokon belüli intézet, ami koordinálná a további munkát. *A hallgatók oldaláról is van olyan igény, ami ezt a korszerű felfogást támogatja.*

— *Kik,* mennyi munkával *készítették ezeket a javaslatokat, és mi lesz ezek további sorsa?*

— A munkát *a művelődési minisztériumi államtitkár rendelte meg,* szerény anyagi keretet is biztosított hozzá, amit az OMFB Rendszerelemzési Iroda lehetőségei szerint kiegészített. *14 szakember intenzív munkájának eredménye a javaslat,* a közgazdasági egyetemről *Chikán Attila, Csáki Csaba, Kovács Sándor, Máriás Antal és Zsolnai László vett benne részt.* Elég széles szakmai közvéleményt is próbáltunk bevonni, felmérést, *irodalomfeldolgozást, statisztikai elemzéseket végeztünk. Igyekszünk széles körben megvitatni a következtetéseinket.* A Tudományos Akadémián, az MTESZ-ben, a népfront megfelelő bizottságaiban, a Műegyetemen és minden lehetséges fórumon. *Gondolataink hasznosulását az jelentené, ha ez a szemléletmód megjelenne a felsőoktatási reformkoncepcióban, mert most szinte egyáltalán nem jelenik meg benne, és ha bekerülne az egyetemi fejlesztési programokba is.* Aztán megindul a „lobbizás" az egyes egyetemeken olyan szervezeti feltételrendszer kialakítása érdekében, amit a többi egyetemi szervezet nem tud fölfalni, és ami képes keresztülvinni a javaslatokat.

Biztató tény, hogy *a végrehajtásra nagy affinitás mutatkozik. Gondokat okoz, hogy a központi anyagi keret korlátozott,* anélkül pedig ez a javaslat sem tud talpraállni. *Ezért arra törekszünk, hogy néhány vezető támogatását is megszerezzük.*

Meggyőződésem, hogy ez a fejlesztés az idők szavának megfelelő, amit késleltetni lehet ugyan, de elkerülni nem lehetséges.

—mg—

Gerald Debreu az 1983. évi közgazdasági Nobel-díjas

A Svéd Királyi Tudományos Akadémia az idei közgazdasági Nobel-díjjal Gerard Debreu francia születésű, az Egyesült Államokban élő tudóst tüntette ki. Az idén, immár hatodszor egymás után, egyesült államokbeli tudós kapta a közgazdasági Nobel-díjat. A díjat odaítélő bizottság értékelése szerint Debreu az elismerést „új elemzési módszereknek a közgazdasági elméletbe való bevezetéséért és az általános egyensúlyi elmélet szigorú (szabatos) újrafogalmazásáért" kapta.

Gerard Debreu 1921. július 4-én született Franciaországban, Calais-ban. 1956-ban a párizsi egyetemen doktorált, majd kivándorolt az Egyesült Államokba. 1962 óta tanít közgazdaságtant a kaliforniai Berkeley-egyetemen, ahol 1975-ben a matematika professzorává is kinevezték. 1975 óta amerikai állampolgár.

Debreu behatóan foglalkozott a piaci egyensúlyt biztosító árak problémakörével, az ún. egyensúlyi árelmélettel. E téren együttműködött Kenneth Arrow-val, akit 1972-ben szintén Nobel-díjjal tüntettek ki. Arrow és Debreu átfogó matematikai modellt dolgoztak ki piacgazdaságokra, melyben a vállalkozók terveit és a keresletet a profitmaximalizálási stratégia határozza meg. A modell a kereslet és az árak alakulása közti összefüggéseket vizsgálja.

Debreu „Theory of value" („Értékelmélet") című műve már az ötvenes évek végén klasszikussá vált. Debreu általános egyensúlyi elmélete egy modellbe integrálja a beruházási és a tőkeelméletet, valamint a fogyasztási magatartást elemző elméletet.

A rendelkezésre álló erőforrások hatékony elosztása Adam Smith óta a közgazdasági kutatás egyik kulcskérdése. Debreu elemzéseiben azt igyekszik feltárni, hogy milyen feltételek mellett használhatják fel nemzetgazdasági szinten hatékonyan a szűk erőforrásokat.

Debreu jelentősen hozzájárult a fogyasztók piaci magatartásának elemzéséhez is. A fogyasztói szükségletek szerkezetét preferencia-függvényekkel írta le. Megvizsgálta, mennyiben lehetséges az egyéni fogyasztói keresletből a fogyasztók csoportjaira vonatkozóan keresleti összefüggéseket feltárni. Munkássága jelentősen befolyásolta a közgazdasági elemzés módszereit. A Világbanknak (IBRD) a nemzetgazdaságok és a világpiac fejlődési trendjeit elemző számítógépes modelljei részben Debreu-nek köszönhetők.

A súlyos problémáktól terhes jelenlegi világgazdasági helyzetben, a nyomasztó egyensúlytalanság közepette érthetően fokozott érdeklődés kísér minden olyan elemzést, elméletet, mely a gazdasági egyensúly megteremtésének lehetőségeit vizsgálja, annak ígéretével lép fel. Már Smith is vizsgálta a kérdést, hogy az egyének önérdekből hozott gazdasági döntései elvezethetnek-e ahhoz és miként, hogy az eladó piacot találjon termékére és a fogyasztó szándékolt fogyasztását megvalósíthassa. Smith válasza szerint az árés bérrugalmasság mellett a szabad árak rendszere az egyének terveinek automatikus koordinációját biztosítja. A gazdasági válságok sora azonban e tétel gyakorlati cáfolata.

Debreu modellje Leon Walras-ra is emlékeztet módszerében, aki a XIX. század végén matematikai függvényrendszert állított fel a fogyasztói kereslet és az eladók kínálata közti összefüggések, a kereslet és a kínálat közti egyensúly modellben történő bemutatására. Az egyensúlyi modellek valósághűségével kapcsolatos vita azóta is folyik és lezárulása nem várható. Az egyensúlyi elméletek a gazdasági összefüggéseket szigorú logikai modellben tárgyalják. A gyakorlatban azonban sem az egyensúlyi elméletek, sem az ellenlábas növekedési elméletek nem tudtak receptet adni nagyobb egyensúly megvalósítására, melyre oly égető szükség lenne a mai világgazdaságban. Debreu munkásságának kiemelkedő eredménye, hogy a jelenleg oly fontos egyensúlyi problémák elemzéséhez új módszerekkel járult hozzá.

Dr. Kőrösi István

KETTECSKÉN

Fotó: Erdős Tamás

Egy táncoslány az egyetemen

Valószínűleg a legtöbben nem tudnak róla, hogy *Joó Gabriella*, az 1983-as „Ki mit tud?" egyik döntőbe jutott jazzbalett-táncosa egyetemünk II. éves hallgatója. Egyetemi előadás után és a balettóra előtt sikerült elcsípnem egy kis beszélgetésre.

— Ne haragudj, hogy ilyen általános kérdéssel kezdem, de jobbat nem tudok — hogyan kezdtél el táncolni?

— Négyéves koromban édesanyám beíratott egy balettiskolába. Tíz éven keresztül klasszikus balettet és akrobatikát tanultam Ákos Klára és Pataki Ferenc vezetésével, akikre hálás szívvel gondolok. Tizennégy éves koromtól jazzbalettet is tanulok, Jeszenszki Endre a mesterem.

— Gondolom, hogy tőle kaptál segítséget a Ki mit tudra való felkészüléshez is.

— A táncművészet alapelemeit, vagyis az alapozást tanáraimtól kaptam, de a vetélkedőre teljesen egyedül készültem fel. Részben saját 3x4 méteres szobámban, ahol a bútorokkal is meg kellett osztanom a helyet. Ez a verseny volt számomra a „mélyvíz", ahol kiderült, tudok-e úszni, vagy sem. A felkészülés kemény munka volt, nagy fizikai megterheléssel járt, de a szellemi leterheltség is adott volt, mivel ez a vizsgaidőszakban történt.

Ennek ellenére ez egy nagyon szép időszak volt. A televíziós szereplés után sok gratulációt és meghívást kaptam és végre lehetőségem nyílt bemutatni saját koreográfiáimat is. Mivel nem csoportban, hanem egyedül táncolok, így jobban érvényesíthetem elképzeléseimet, ötleteimet, szabadabban táncolhatok, mint egy együtteshez alkalmazkodva.

— Hogyan találod meg a megfelelő zenét?

— Elég nehezen, néha fél délutánt is eltöltök a zenei antikváriumban, hogy 5-10 perc megfelelő zenét találjak.

— Hogyan történik egy szám összeállítása?

— Általában úgy, hogy meghallgatok egy jó zenét, és rögtön mozgást látok magam előtt, azután tényleg kialakítom hozzá a koreográfiát. Azt hiszem, nehéz elképzelni egy kívülállónak, hogy mennyi munkát jelent egy két-három perces szám összeállítása. Mire fellépek vele, úgy kell mozognom, mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne, hogy pl. a bal lábam a jobb fülem mellett van, holott az edzésen szinte „összetörjük" magunkat, hogy egy mozdulat jól sikerüljön.

— Melyik volt az a meghívás, aminek a legjobban örültél?

— Mindegyik meghívásnak nagyon örültem. Óriási élmény és nagy kitüntetés volt számomra például a Korona Pódiumon való szereplés, ahol olyan neves művészekkel léptem fel, mint Mikes Lilla, Pege Aladár, Rodolfó, Zentai Anna, stb. Nagyon jó velük együtt dolgozni és rengeteget lehet tőlük tanulni.

— Milyen jelentősebb rendezvényeken vettél még részt a nyáron?

— Az Ifjúsági Rendező Iroda egyhetes Balaton körüli turnét szervezett a Ki mit tud szereplőivel. Esténként különböző szabadtéri színpadokon léptünk fel, napközben napoztunk és fürödtünk a Balatonban. Ezen a turnén mindannyian nagyon jól éreztük magunkat, hiszen végre azt csinálhattuk, amit szeretünk. A balatoni fellépéseken kívül meghívást kaptam még a júliusban megrendezett fiatal művészek találkozójára, a szegedi ifjúsági napokra, a pusztavacsi békefesztiválra, meghívtak Debrecenbe, ifjúsági klubokba és újra fellépési lehetőséget kaptam a Televíziótól is.

— Mitől függ, hogy elfogadsz-e egy meghívást?

— Ha tehetem, minden jobb meghívást elfogadok, ha biztosítják számomra a megfelelő méretű színpadot és a szám előadásához szükséges egyéb feltételeket. Előfordult már ugyanis, hogy a technikai berendezések vagy a technikus hibájából különös meglepetések értek a színpadon, pl: lassúbb vagy gyorsabb tempójú volt a zene a megszokottnál, illetve az is előfordult már, hogy egészen más zeneszám szólalt meg. Ilyenkor kell feltalálni magunkat a színpadon, ami nem könnyű. Nem szabad leállni, úgy kell improvizálni, hogy a közönség ne sejtse, hogy valami baj van.

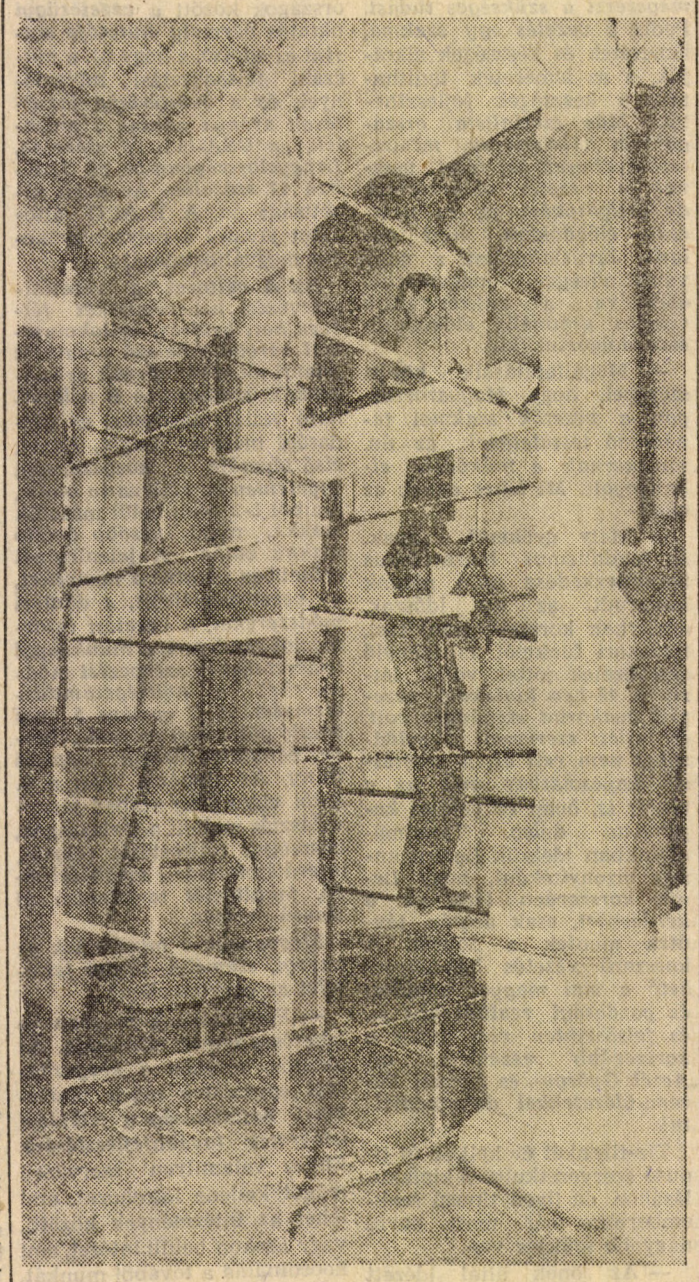

Magas állásban

Egy alkalommal egy szabadteri fellépésen, ahol a nagy tér miatt külön hangfal van a nézőknek és külön egy „kontroll hangfal" a táncosnak, nem szólalt meg a kontroll hangfal, amikor kezdenem kellett volna a táncot. A technikusok mutatták, hogy a közönség már hallja a zenét, így kénytelen voltam csupán az egész halkan odahallatszó dobszóra táncolni. Mikor a szám közepe felé megjött a zene, kiderült, hogy egészen máshol tartok, mint kellene, és kénytelen voltam végigimprovizálni. (A közönségnek szerencsére ez nem nagyon tűnt fel.) Az ilyen rögtönzések persze nem kellemesek, de jó a színpadi gyakorlat, a rutin megszerzése céljából.

— Milyen érzés a nagy nyilvánosság előtt szerepelni?

— Izgalmas, de jó dolog közönségnek táncolni. A közönség észreveszi és meghálálja, ha a szereplő szívvel-lélekkel nyújt valamit. Minden fellépés egy-egy nagy próbatétel, egy újabb akadály, amit le kell küzdeni. Véleményem szerint nincsen rossz közönség, legfeljebb rossz előadó. Azt hiszem, szerencsém van, mert nem vagyok túl izgulós. Egy kis lámpalázam persze mindig van, de ennyi kell is. A műsor előtti izgalom is doppingol, magasabb szintű produkció előadására serkent.

— Van valamilyen kapcsolatod a közönséggel?

— Természetesen van, az első perctől kezdve. A színpadon mindig lehet érezni, hogy odafigyel-e a közönség. Nagyon fontos a nézőkkel való kontaktusteremtés, a közös hang megtalálása. Bár szám közben nincs idő a közönség reagálását figyelni, a csendből, neszekből, tapsból következtetni lehet arra, hogy a közönség veszi-e a lapot. Előadás után pedig mindig érkeznek visszajelzések, vélemények.

Az első tévészereplés után például nagyon furcsa volt, hogy idegen emberek gratulálnak az utcán. És persze a barátaim közül is sokan felhívtak telefonon.

— Még egy utolsó kérdésem lenne, bár alighanem ez is általános jellegű. Hogyan tudod összeegyeztetni a nyelvigényes külgazd. szakot a gyakorlásigényes tánccal?

— Nálam ez a két dolog nagyon jól megfér egymással, bár időben összeegyeztetni bizony elég nehéz. Délelőtt egyetem, délután balett-tréning, este pedig ismét tanulás. Kevesebb a szabad időm, de mivel egy-egy új szám összeállítása, kigyakorlása számomra nemcsak munkát, hanem kikapcsolódást és örömöt is jelent, így nem sajnálom a rászánt időt.

Székely Andrea

Életjelszavak

Szintézisigénnyel

Király László: Amikor pipacsok voltatok (Kriterion, 1982)

„Tulajdonképpen nem tudok különbséget tenni vers és próza között. Valahol ott kutakodnék, hogy verssé magától szervezódik a nyelv, a prózát szervezni kell. De prozának induló szövegeimben is sokszor érzem, hogy maguktól kezdenek versse összeállni a szavak." — mondotta egy interjú során *Király László*. Neve, úgy hiszem, minden verskedvelő és versolvasó előtt ismerősen cseng, hiszen a költő a romániai magyar lírában „második Forrás-nemzedékként" számon tartott csoportosulás egyik legjelentősebb alkotója. Közel egyidőben jelent meg válogatott verseit tartalmazó kötete (*Janicsártemető, Magvető Könyvkiadó*), illetve új verseit bemutató füzete. (*Amikor pipacsok voltatok, Kriterion Könyvkiadó*).

Ez utóbbit olvasva jutottak eszembe a költőnek a bevezetőben idézett szavai. Kötetében alig találhatóak rímes, dallamos, a komor hangulatot is játékos formával oldó „költemények", annál több viszont a súlyos, szaggatottan áramló prózavers. (*A visszapillantó tükör, 1977, Magánbeszélgetések, A törvények, Koratél, Csak tiszta forrásból*).

Szintézisigényű költészet a Király Lászlóé — írta egyik kritikájában Olasz Sándor; s igazát csak elismerhetjük, a költő legújabb kötetét olvasva. Mert szintézisigényű e kötet, többféle értelemben is az.

Történelmi pillanatokat, sorsdöntő eseményeket idéz fel soraiban a költő; de ezek tanulságának éles pengéje már a jelen mellének feszül; majd idegen korba és idegen bőrbe bújik, de csupán azért, hogy saját koráról, életteréről, lehetőségeinek korlátairól beszélhessen; s kutatja költészetének forrásait is.

„Miből írják a költők a verseket?" — kérdi elgondolkodva *Források* című versében, majd felelni is próbál: *Csak tiszta forrásból.* Ez a hatalmas ívű, szaggatottan is elsöprő lendületű, monumentális prózavers egy közönséges, szürke hétköznap réteges leírása — hajnaltól éjfélig. Gyémántkemény sarkköve a kötetnek ez a vers, mégis a grafit szerkezetéhez hasonlítható inkább; minél tovább olvassuk, annál mélyebb s mélyebb értelmezést nyernek sorai; annál közelebb visznek minket a költőhöz és korához.

Mi történik ezen a napon? A szokásos családi ébredés; a reggel hangjai; kisebb gyermekbaleset; szétesö délután; éjfélkor végre csönd; éjféli csönd. Most kellene írni, *„most kellene megidézni azt a meghatottságot, azt a szerelemhez hasonlatos melegséget-szorongást, vagy valami önfeledt derűt."* De nem bír összpontosítani. Illeszteti csak a széttördelt gondolatokat, s majd holnap reggel *„a hirtelen talpraállástól megvillan a homloka mögött valami késes fájdalom, vagy a bor volt sok, vagy a cigaretta, de az is lehet: a könnyed, szellemes, jóleső csevegésért, a felelőtlen, derűs tervezgetésért kell fizetni most."*

S önmagát faggatja a költő akkor is, amikor egy álmodott költő, *Al. Nyezvanov* alakjában lép elénk. Harmincöt esztendős ez a költő, amikor megismerjük; született a XX. század első napjaiban; alakja legjobban talán Mandelstamot juttatja eszünkbe; vagy Blok? Jeszenyin? Felesleges találgatni. Mindegyiküké és egyiküké sem. Egy költő, akit összeroppant a semmilyen világ; kit nem követnek már társai: *„A harc is feledve már rég."* Egy költő, akit kiközösítenek hazájából, akinek korában beköszönt a *„Félelemidőszámítás: Gyanakvásesztendő. Riadalomhónap. Sugdolózásnapok. Hallgatózásórák. Látevalakipercek. S az érinthetetlen létra, a láthatatlan hierarchia: Utasításjegyző. Fenyegetésbíró. Üldözéspap. Rámmutatóujjgróf. Beszereltmikrofonherceg."*

És saját koráról beszélve így sóhajt fel az álmodott költő, Al. Nyezvanov utolsó szavaiban: *„És azt sem tudja már, mi a remény, Mert nem lehet tudni ily korokban."*

„...verset olvasni — mint írni is — csak bizonyos fokú szeretettel, meghatottsággal érdemes; — írja Király László, s ez így igaz. De igazságának bizonyításáért az olvasó jelen esetben nem sokat tehet: kötetével ismerkedve *önkéntelenül* is szeretetet és meghatottságot érez.

Az erdélyi magyar költészet egyik legjelentősebb alkotója Király László. Ezt a tényt legújabb kötetével nem csupán megerősítette: mindenki számára kétségbevonhatatlanná tette.

Orosz János

Gyakornok voltam a Ruhr-vidéken

I.

— MILYEN VÁROS *Duisburg?* — kérdeztem Karlsruheban Thomast AIESEC-gyakorlatom megkezdése előtt két nappal.

— *Borzalmas.* A legrondább város a Szövetségi Köztársaságban.

— Voltál már ott?

— Még nem, csak átutaztam rajta, *de mindenki ezt mondja.*

Igen, *óriási az előítélet a Ruhr-vidékkel,* különösen Duisburggal szemben. *Heinrich Böll írta* egyszer *„Dortmund és Duisburg között a Fehér csak álom...” És nekem éppen Duisburgban „kell” három hónapig élnem* — gondoltam. Aztán első nap amikor a főpályaudvar melletti parkban egy nyugodtan legelésző nyúl farkát pillantottam meg, kicsit megnyugodtam — talán mégsem lesz olyan rossz. Mikor később munkahelyemen, a Thyssen Stahl AG központi gyár területén belül szinte naponta találkoztam a nyuszikkal, már tudtam, hogy ez nem lehet véletlen. Nemcsak én, hanem a Duisburg ifjúsági kör meghívására a városban tartózkodó győri csoport is meglepődött azon júniusban, *milyen sok zöld terület van egy iparvárosban.* Észak-Rajna-Westfália tartomány területén kb. *30 százalékkal több az erdő, mint Bajorországban és a Fekete-erdőben együttvéve. A Ruhr-vidéken egyre több gondot fordítanak a környezetvédelemre.* 15—20 évvel ezelőtt még, munkatársaim elbeszélése szerint, *ha valaki Duisburgban nyitva felejtette az ablakot, mikor visszatért, a bútorokra lerakódó korom vastagságából meg tudta állapítani, óra nélkül, kb. mennyi ideig volt távol. Ez már a múlté! Jelenleg környezetvédelmi törvény szabja meg az erőművek, gyárkéményeknek... stb., által kibocsátható szennyeződés mértékét,* az ellenőrzést a hatóságok központilag végzik. Emellett az üzemek maguk is ügyelnek az ökológiai egyensúlyra. A Thyssennél *külön apparátus foglalkozik a gyárterület tisztán tartásával, parkosításával.* Magam is láthattam, hogy munkájukat jól végzik.

Duisburg területének kb. 40 százaléka park, illetve erdő. *A város Wedau kerületében van Európa legszebb evezős pályája, ahol éppen idén augusztusban zajlott a világbajnokság.* A város déli területein *a Hattó vidéke pedig tökéletes hétvégi fürdési, kikapcsolódási lehetőséget kínál.* Persze az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy a rendkívül kiterjedt, kb. 660 ezer lakosú város területének egyharmadát a különböző gyárak telepei teszik ki, s egy iparváros természetesen nem lehet szép.

A RUHR-VIDÉK sokak szemében *egyet jelent a német nehéziparral,* jóllehet Frankfurt vagy Stuttgart környéke legalább ilyen jelentős súlyt képvisel az NSZK gazdasági életében. *Az acélipar központja* viszont mégis ez a térség, *Dortmund,* Hattingen, Oberhausen, Gelsenkirchen... csupa iparváros, az egyik szinte teljesen egybeépült a másikkal. Tulajdonképpen *a Ruhr-vidéket egyetlen 10—15 milliós metropolisznak is felfoghatjuk. Ha valakinek van ideje villamosozni, korán reggel elindulhat* Bonnból Kölnbe, innen Leverkusenbe, majd Düsseldorfon végigdöcögve Duisburgba, Duisburgból Mülheimbe, innen átszállással Essenen, Bochumon át Dortmundba ér *késő délutánra,* és csak villamossal kb. *160 kilométert utazott.* Tulajdonképpen *a Ruhr-vidéket* azonban *Duisburgtól Dortmundig számítják, de Düsseldorf is szervesen hozzátartozik,* hiszen a térség, s egyben *az NSZK legnagyobb kereskedelmi, s pénzügyi központja.* Ez meglátszik az árakon is, hisz, *Düsseldorf az NSZK egyik legdrágább városa,* Frankfurt, Stuttgart és München mellett. A legolcsóbb lakás is 5—600 nyugatnémet márkába, a buszbérlet pedig 82 DM-be kerül havonta. A városban egy sor külföldi cég képviselete található, kb. *10 ezer főt számol a düsseldorfi japán kolónia.* Rendszeresen megrendezik ezért a „japán heteket”, idén az ünnepségsorozatra június végén került sor, így én is láthattam. Külön repülőgépekkel kb. 2000 vendég, s több mázsa tüzijáték érkezett Japánból erre az alkalomra. Az Óvárosban, amely arról híres, hogy *Európa-csúcstartó az egy négyzetméterre eső kocsmák számában,* az utcákon élénk élet zajlott; japán színház, pantomim, ikebana, bazársor... Japán ételeket, italokat, fogyaszthattál, s vasárnap az ünnepségsorozat csúcspontjaként *másfél órás tűzijáték* gyönyörködtette a több mint egymillió érdeklődőt.(!) Életemben nem láttam ekkora dugót, de azok sem jártak jobban, akik gyorsvasúttal igyekeztek haza, valamelyik közeli városba.

Különben óriási a választék a kulturális programok tekintetében. Minden nagyobb városban legalább három-négy mozicenter (fejenként három-négy mozival) van, igaz, hogy ezeknek *80 százaléka western-, karate- vagy szexfilmet kínál,* de még így is marad vagy 50—60 művészfilmre lehetőség, 60 kilométeres körzeten belül. Ha kedved van Duisburgban vonatra szállsz, s negyedóra múlva Moers kastélyszínházában vagy, ha a koncertek után érdeklődsz, az esseni Rot-Weiss-Stadionban megnézheted Mike Oldfield és a Crosby, Stills and Nash koncertjét, esetleg egy Bundesliga mecscset, Dortmundban, Bochumban, Krefeldben, Kölnben, Düsseldorfban, Leverkusenben vagy Mönchengladbachban...

IGEN, HA ESTI ÉLETRE vágysz, el kell utaznod Duisburgból, mert *a város utcái este 7 után kihaltak, hiszen a lakók 80 százaléka munkás, akiknek holnap dolgozni kell.* Leginkább Duisburg nevével fonódik össze az acélipar, hiszen három óriás konszern: a Thyssen, a Mannesmann és a Krupp központi irodaépületei, gyárai találhatók a város területén. *Duisburg Európa legnagyobb folyami kikötőrendszerével rendelkezik, a Thyssen kikötői is a Rajna-partján találhatók évi 28 millió tonna forgalommal(!)* A cég raktárkapacitása a városban, 1,2 millió tonna acél. Mikor 1867-ben August Thyssen a legelső acélművet Duisburgban megalapította, döntésében nagy szerepet játszott az a tény, hogy a közelben jelentős vasérc- és szénlelőhelyek voltak. *Jelenleg a Thyssen vasércszükségletének kétharmadát Brazíliából és Líbériából szerzi be, a maradék pedig jórészt Kanadából, Ausztráliából, Svédországból származik.* A város kedvező fekvése azonban megmaradt, s a Rajna olcsó víziutján egy nap alatt Rotterdamba szállítják a cég termékeit, s a kikötőből a világ legkülönbözőbb részeibe. A Thyssen gyártelepeinek saját sínösszeköttetése van a duisburgi kikötőkkel, a belső sínhálózat hossza 600 kilométert tesz ki. A gyártelepek összterülete 12 négyzetkilométer csak Duisburgban (!), kb. háromszor akkora, mint a belváros. Külön buszjáratai és saját telefonközpontja is van a konszernnek.

Ezen hihetetlen adatok nem véletlenek, hiszen *a Thyssen-csoport évi 12 millió tonnás nyersacél termelésével a világ hatodik legnagyobb termelője,* Európában csak a British Steel Corporation termel többet, de ez állami vállalat. A Thyssen gyáraiban az NSZK nyersacél-termeléseinek egyharmada készül, s ez 1982-ben kb. háromszor annyi volt, mint Magyarországon az összes nyersacéltermelés. A Thyssen csoport elszámolási mérlegébe bevont vállalatok száma az egész világon, pontosan 160 volt 1982-ben, ezenkívül 37 a mérlegbe nem bevont vállalata, és ugyancsak 37 vállalatnál részesedése van. Összesen kb. 145 ezer dolgozója van a konszernnek, ebből kb. 23 ezer külföldön dolgozik. A Thyssen vállalatai négy fő területe (nemesacél, beruházási javak és acélfeldolgozás) nyersacéltermelés és acéllemez, kereskedelem és szolgáltatások) működik. *A Thyssen termékskálája meglehetősen széles; a legkülönbözőbb fajtájú, minőségű, vastagságú acéllemezektől kezdve kazánok, liftek, olvasztók, fém lakberendezési tárgyak, tengervíz-sótalanító berendezések, vízisí...* stb. tartozik ebbe. Az Északi-tenger parti Emdénben készülnek a hatalmas tankhajók és Kasselben a híres Henschel-mozdonyok, melyek legújabb fajtái a 280 km/ó sebességet is elérik. *A Thyssen az 1981/82-es üzleti évben, több mint száz országba exportált. 27 országban volt külképviselete, így Moszkvában is, és idén tavasszal nyitották meg a budapesti képviseletet.* A Thyssen Consultingnak a részvénytársaság gépeket, berendezéseket szállító, szabadalmak, licencek és technológiák eladásával, tanácsadással, szakemberek kiképzésével foglalkozó osztályának *12 országban van lerakata, többek között Kínában, Romániában és Lengyelországban is. 1981/82-ben a cég összkereskedelmi forgalma 38,1 milliárd DM volt, kb. egymilliárd márkát fordítottak beruházásra.*

A Thyssen alaptőkéje kb. 1,3 milliárd nyugatnémet márka. A családi vállalkozások kora lejárt, *a Thyssennek kb. 140 ezer részvényese van.* Az örökösök, Thyssen-Zichy grófnő és gyermekei csak osztalékukat kapják; halvány fogalmuk sincs az acéliparról. Az érész NSZK-ra jellemző, hogy általában senkinek, egyetlen érdekeltségi körnek sincs kezében olyan sok részvény, hogy egyedül irányítani tudna. A Thyssen kivétel ezalól, hiszen a részvények 11 százaléka a konszernalapító fia által létrehozott Fritz Thyssen-Stiftung kezében van, így az alapítványnak igen erős pozíciója van.

(Folytatása következik.)

Rózsa Iván

Posztgraduális képzés (Fotó: Komócsin Sándor)

AZ ITDK-TEAHÁZ

novemberi programja

(XI., MŰEGYETEM RAKPART 9., „R” ÉP.)

Teaházunk október 8-tól kezdődően, páros héten szombat 17 órától, páratlanon pedig péntek 18 órától nyitva áll minden érdeklődő számára. A meghívott vendégeinkkel való beszélgetéseket nyitásunk után egy órával szoktuk kezdeni.

November 5-én, szombaton BERKOVITS GYÖRGY szociográfussal (Mozgó Világ) és VÁGI GÁBOR szociológussal „ILLÚZIÓK, REMÉNYEK, TÉNYEK” címmel hazánk településeiről beszélgetünk, úgy is mint a leendő Communard Város „környezetéről”. Néhány kiinduló szempont: lehetőségek és kötöttségek, státus, autonómiafok, döntési mechanizmus.

November 11-én, pénteken SZOBOLITS BÉLÁT (Mafilm) és egy katolikus bázisközösség vezető tagját látjuk vendégül.

„A katolikus bázisközösségek, amelyek — hasonlóan a különféle szektákhoz — elvetik az egyházi hierarchiát és demokráciát, szeretetet, erőszakmentességet, fegyver nem fogást hirdetnek, napjainkban egyre erőteljesebben adnak hírt magukról.” (Diósi Ágnes). Vendégeink erről a kérdéskörről fognak beszélgetni.

November 19-én, szombaton GEREVICH JÓZSEF pszichiáter a HAZAI MENTÁLHIGIÉNIAI MOZGALOM LEHETŐSÉGEIRŐL ÉS ÚTVESZTŐIRŐL fog beszélni. Megtudhatunk egyet s mást az általa vezetett szociálpszichiátriai műhely munkájáról is.

November 25-én, pénteken a VÁTI-tól BARÁTH ETELE (építész, urbanista), MIKLÓSY ENDRE (építész) és VÁRNAI GÁBOR (szociológus) lesznek a vendégeink. A regionális tervezéssel kapcsolatos közös kutatásukról fognak beszámolni, majd — mint minden vendégünk — válaszolnak a felmerülő kérdésekre és „leszállnak” a vitaporondra.

Továbbra is a Teaházban kaphatók azok az ITDK-dokumentumok, amelyekből bővebb tájékoztatás nyerhető a kör céljairól és tevékenységéről. **SZERVEZŐ BIZOTTSÁG**

(Fotó: Sass Ákos)

INSTRUKTOROK — *MEGNEHEZÜLT KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT*

Tavaly, mint emlékszünk rá, sokan bírálták az instruktorokat (hivatalos és nem hivatalos helyekről egyaránt), mondván, hogy munkájuk nem elég hatékony, nem foglalkoznak megfelelő módon az elsősökkel, sőt, többen kétségbe vonták a szervezet létjogosultságát is. Mi a helyzet most az instruktorokkal? Erről a témáról beszélgettem az egyetemi könyvtár társalgójában Frenyo Andreával, aki számos funkciója mellett az instruktorok egyik vezetője is.

Zs. E.: — Változott-e valamennyiben a szervezet felépítése az elmúlt évhez képest, hogyan próbál megújulni ez a sajátos csapat?

F. A.: — Mindenekelőtt szeretném megjegyezni hogy valóban sok bírálat ért bennünket tavaly, de én úgy érzem, ezeknek a bírálatoknak egy jelentős része alaptalan volt. Kétségtelen, hogy voltak hiányosságok tavalyi munkánkban, de korántsem olyan méretűek mint ahogy ezekből a bírálatokból kiderült. Rátérve a mai helyzetre, a rendszer alapvetően nem változott meg, viszonylagos újításnak az tekinthető, hogy idén vannak un. szervező-instruktorok is (ilyenek már tavaly is voltak, de sokkal kevésbé körülhatárolt feladatokkal) akiknek nincs csoportjuk, hanem a különféle programok előkészítésében, megszervezésében vesznek részt. Talán még azt jegyezném meg, hogy idén sokkal komolyabban próbáljuk venni a feladatunkat, keményebben összefogott a társaság három-négy hetente összejövünk, hogy megbeszéljük, ki hol tart a csoportjával, milyen problémák merültek fel, hogyan fogadták az elsősök a programokat stb. Egyszóval valamiféle önvizsgálatot vezettünk be ami az egyes instruktorok munkáját hivatott javítani.

Zs. E.: — Úgy tudom, az idén nagyobb az elsősök száma, mint a korábbi években általában, ez nyilván megnöveli a feladatokat is. Hogyan alakul most az instruktorok létszáma és összetétele?

F. A.: — Ha megengeded, erre egy rövid statisztikával válaszolnék. Összlétszámunk jelenleg harminckettő. Viszonylag sok, tizenhárom másodévesünk van, a tíz harmadéves és a kilenc negyedéves mellett. A szervezet döntően a ker-karra épül, tizenheten vannak nálunk erről a karról, az ált-kart tizenkét ember képviseli, és az iparról is érkeztek hárman. A lányok vannak többségben a tizennyolc lány mellett tizennégy fiú tartozik közénk. A eloszlás úgy néz ki, hogy a huszonöt csoportnak (ebből kettő tanár, és kettő külföldi) általában egy-egy instruktora van, míg a többiek szervező-instruktorok.

Zs. E.: — Hogyan sikerült az elsős tábor, és milyen programok rendezvények, feladatok kapcsolhatók még az instruktorok nevéhez?

F. A.: — Mint már egy korábbi cikkből olvashattuk, idén nem volt kötelező a gólyatábor, és bevallom, nem számítottunk annyi érdeklődőre, mint ahányan végül is eljöttek. Mindössze kétszázötven helyet foglaltunk le előre így a kétszázhetven elsősből és negyven-ötven instruktorból illetve szervezőből álló társaság tervezett létszámon felüli részét, kényszermegoldásként a hetedik kerületi tanács egyik üdülőjébe tudtuk elhelyezni. Itt, Szigetszentmártonban nem volt munka, és csak pár napig tartott a tábor. Mindezekkel együtt úgy érzem, nagyon jól sikerültek a táborok a programok általában bejöttek, a csoportokból azok az emberek, akik eljöttek, megismerték egymást, és a Bajai ÁG a munkánkkal is kifejezetten meg volt elégedve. A további programokról: Az instruktori munka a nyárvégi táborral kezdődött ahol felkészültünk a Gólyatáborokra. Miután ezek a táborok lezajlottak, az első tanítási héten, a KISZ-bizottsággal és a Közműv. Titkársággal közösen elsős hetet szerveztünk, amelyen sorra bemutatkoztak az egyetem különféle un. másodlagos közösségei. Természetesen közben folyt a beiratkozással és az első napokkal kapcsolatban felmerült problémák megoldásában segítséget nyújtó instruktori munka is. A következő nagyobb programunk is lezajlott már, ez a kőhegyi kirándulás volt, ami az időjárás miatt sajnos nem sikerült úgy, ahogy szerettük volna, de azért szeretném pontosítani a korábban megjelent cikket, ugyanis négy csoport végül is feljutott a Kőhegyre, és többé-kevésbé szervezett programon is részt vett.

November tizenegytől tizenháromig lesz az őszi elsős tábor ezúttal Szolnokon, ezt is mi szervezzük. Ide főleg azokat az elsősöket várjuk, akik szándékuk szerint tenni is akarnak majd valamit az évfolyamért. Itt szeretnénk pontosabban tájékozódni arról is, hogy a novemberben esedékes évfolyamvezetőség-választásnál kik jöhetnek leginkább jelöltként szóba.

A KISZ-bizottsággal együtt részben a mi feladatunk lesz a gólyabállal kapcsolatos programok szervezése is, aztán pedig lassan itt a vizsgaidőszak, kezdődhet a vizsgákra való felkészítés tanácsadás nem kis fáradságot igénylő munkája.

A vizsgaidőszak utáni első program az elsősök téli táborra, melyet már az új ÉV szervez, s ahol a vizsgák tapasztalatainak megbeszélése lesz a fő téma. A tavaszi legfontosabb feladat az új vezetőség választása (ugyanis a négyfős vezetőségben ketten negyedévesek vagyunk, jövőre mi már nem tudjuk vállalni ezt a munkát), majd a már ez által az új vezetőség által irányított instruktor-kiválasztás melyet beszélgetések és táborok előznek meg. Azt hiszem, vázlatosan ennyit lehetne mondani a feladatainkról, terveinkről.

Zs. E.: — Az eddigi tapasztalatok alapján mi a véleményed az idei elsősökről, menynyire aktív, mennyire mozgatható a társaság?

F. A.: — Azt hiszem, egyelőre elhamarkodott dolog lenne véleményt mondani az elsősökről, erre én nem is vállalkozom. Annyi azonban bizonyos, hogy mint a Gólyatábor is bizonyította, elég nagy az érdeklődés a rendezvények iránt. Talán épp a jól sikerült tábor miatt, no meg azt hiszem, hogy az instruktoroknak is szerepük volt abban, hogy eddig szinte mindegyik másodlagos közösség iránt nagy az érdeklődés. Reméljük, ez a későbbiekben sem fog jelentősen csökkenni.

Zs. E.: — Talán a legfontosabb probléma: a nyilvánvalóan rendkívül megnehezült körülmények között hogyan tudjátok hatékonyan ellátni feladatotokat?

F. A.: — Valóban, a jelenlegi óraelosztás mellett, mikor előfordul, hogy egy csoportnak négy épületben van egy napon órája, szinte lehetetlen a találkozás, a közvetlen kapcsolattartás az elsősökkel. Ennek a helyzetnek a kivédésére vagy inkább enyhítésére kétféle szükségmegoldást találtunk ki. Az egyik az üzenőfüzetek rendszere. Ezek a kis füzetek ki vannak függesztve a földszinten minden csoport számára, s az ezekben hagyott üzenetek, problémafelvetések arra jók, hogy mikor aztán találkozunk, már néhány megbeszélendő dolog ismert legyen. A másik, ami sokkal időigényesebb, hogy szinte bármiféle találkozás, komolyabb megbeszélés csak úgy valósítható meg, ha szervezünk valami külön összejövetelt, mondjuk, valakinek a lakásán, egy presszóban vagy akár az Állatkertben. Így ezek a „közös bulik” idén jóval gyakoribbak, mint azt tavaly megszoktuk.

Zs. E.: — Végül még egy kérdés: eddig milyen visszajelzéseket kaptatok munkátokról, illetve te hogyan ítéled meg az instruktorok idei tevékenységét?

F. A.: — Azt hiszem, eddig elégedettek lehetünk magunkkal annyiban, hogy a tervezett feladatokat lényegében sikerült teljesítenünk. A tatai táborban végzett tájékozódás alapján úgy tűnik, az elsősök is elégedettek velünk, s más helyről sem kaptunk eddig különösebb bíráló megjegyzéseket, észrevételeket, sőt az előbb említett okok miatt a másodlagos közösségek vezetői is elismerik munkánkat. Az en véleményem is pozitív a társaságról, úgy érzem, viszonylag jó gárda jött össze az idén, s remélem a továbbiakban is megfelelően tudunk majd együttműködni az elsősök érdekében.

Zs. E.: — További sikeres munkát kívánok.

Zsubori Ervin

Halász Géza rajza

SZERELEM

A fiú érkezett előbb. Nyugtalanul körülnézett, de a lány nem volt sehol. Pótcselekvésként idegesen babrálta az óráját. Öt perc telhetett el így. Végre megérkezett a lány. A fiú köszönés helyett megkérdezte:

— Na, látsz valami különöset rajtam?

A lány élcelődve válaszolt:

— Ugyanolyan hülye vagy, mint szoktál lenni.

— Ne szemétkedj! Gondoltam, észreveszed, hogy megnyiratkoztam.

— Tényleg? Azt hittem, a parkban aludtál!

— Miért, nem tetszik?

— Képzeld el, nem!

— Akkor ne nézz rám és menj a fenébe!

A lány szó nélkül sarkon fordult és elindult. A fiú egy darabig gondolkodott, majd utánarohant.

— Most hová mégy, te bolond?

— A fenébe!

A fiú megállt a lány előtt, nem szólt egy szót sem, csak a tekintetében volt valami furcsa csillogás. A lány a fiú szemébe nézett. Egy darabig így álltak egymással szemben, szótlanul. Majd a lány elmosolyodott, megához húzta a fiú fejét és megcsókolta. Egymásba karoltak, s továbbindultak...

(— nos)

VÍZIÓ

Valahol a Földön játszódott. A hely s az idő pillanatnyilag mellékes.

— Főnök, utasítást várok. Felhősödés várható, megkíséreljük?

— Természetesen. A főpróbát nem halaszthatjuk tovább. A telep gazdái mozgósítottak, hamarosan ideérhetnek.

A főnök ingerülten gondolt az idegszanatóriumok nyálas stílusára. Az égen úszó bárányfelhők időközben fekete kosokká cseperedtek. A főnök a bunker forróságában is elégedetten szemlélte az átváltozást, s összegyűlt társaihoz fordult.

— Uraim, pillanatokon belül csodálatos eseményben lesz részük. Kérem figyelmüket!

Új nap gyúlt ki a sivatag szélén, majd egy óriási gombafelhő emelkedett unott méltósággal a magasba, megzavarva a békés égi nyájat.

— Nicsak, gyilkos galóca! — röhögött fel valaki.

A megnevezett szertefoszlott, rátelepedett a felhők bundájára, melyek lustán indultak a négy égtáj felé.

K. Z.

ÁTDOBTAK

Százkilós óriások, félház, nagy taps a bemutatkozásnál. 140 forint egy jegy... „profi birkózó zónaközi döntő".

A bemondók minden igyekezete ellenére tíz perc alatt kiderült, csalás az egész. Megosztott közönség, van aki még hinni szeretne.

Megváltó szünet, talán lehiggadnak a kedélyek; — Adják vissza a pénzemet. Csalók! Kihez fordulhatunk orvoslásért? Ez maguknak sport? Teljesen hülyének néznek minket?

A büfében:

— Mennyi az üdítő? Kilenc forint? — fizetünk.

Két-három méterrel odébb a felirat: üdítő 6 Ft. Igaz, ez egy másik árus, ám ugyanahhoz a céghez tartozik, ugyanazt a 3,50-es narancslevet árulja!

Visszatérünk az előbbi úriemberhez, aki roppant serényen szolgálja ki a sorban állók hadát: — Ne haragudj, van egy kis problémánk! Nagyon rosszul esik nekünk, hogy drágábban adod az üdítőt itt, mint társaid. Meg tudnád magyarázni az árkülönbség okát?

Szó nélkül a pénztárba nyúl. — Kettő volt? Az hat forint — fizet ki minket, a következő vevőhöz fordulva közli: — Sajnos nincs apróm. Ötven fillérrel adósa maradtam...

Folytatódik a súlyuknál fogva kissé ügyetlen nehézsúlyú kaszkadőrök bemutatója:

Fütty, repkedő galacsinok. Még a pénzre gondolva is rossz érzés lehet ott izzadva komédiázni a ringben. Egyikük a közönségből hív partnert. Rengeteg a nagyszájú kiabáló, azonban senki sem indul meg a porond felé.

Újabb öt perc telik el, a fütty hol erősebb, hol gyengébb. Egy nevetségesen naivan és ügyetlenül eljátszott akció után, mikor az egyik hústorony tapsot várva körülnéz, a második sorban lassan feláll egy vállas srác, kabátját levéve megindul a ring felé. Egyszerre hat rendező terem ott, kituszkolják a látókörből, rendőr igazoltatja és figyelmezteti a játékszabályok betartására. Az arénában már a tetőfokán a „küzdelem". Az érdeklődők köre szűkül, a rendezők a helyükön vannak.

A győztes párosra ropi és pattogatott kukorica hull. A nézőközönség végig kitartó tagjai csak ezután indulnak a ruhatárba.

A Sportcsarnok és környéke lassan kiürül. Ez az este nem vet majd emlékezetes dicsfényt a sport és kultúra fellegvárára.

Persze, milyen más lett volna minden, ha hallottuk volna az öregek elbeszéléseit a háború előtt nálunk is honos pankráció nevű színjáték lényegéről.

Horváth Ferenc

Jutka a könyvei között

HAJRÁ KÖZGÁZ!

Sportműsor

NB I-ES NŐI RÖPLABDACSAPAT:

1983. október 28., péntek, 15 óra: Tungsram—Közgáz, IV., Megyeri út.
Október 29., szombat, 10 óra: Közgáz—Tungsram, Kinizsi u.
November 4., péntek, 15 óra: Közgáz—BSE, Kinizsi u.
November 6., vasárnap, 10 óra: BSE—Közgáz, XIV., Kerepesi u.
November 11., péntek, 15 óra: Építők—Közgáz, Népliget.
November 12., szombat, 15 óra: Közgáz—Építők, Kinizsi u.

NB II-ES NŐI KOSÁRLABDACSAPAT:

Október 27., csütörtök, 17 óra: Közgáz—BEAC TK, Kinizsi u.
November 5., szombat, 10.30 óra: Közgáz—Tata, Kinizsi u.
November 11., péntek, 19 óra: Közgáz—Gyógyszer, Kinizsi u.

NB II-ES FÉRFI KOSÁRLABDACSAPAT:

November 3., csütörtök, 18 óra: Közgáz—Táncsics, Kinizsi u.
November 10., csütörtök, 18.30 óra: Állatorvostud. Egy.—Közgáz, VII., Landler u.

Várunk benneteket szurkolni!

Pro és *kontra*

— avagy Közgáz '83

Nekilódulsz. Jössz. Tömegben, egyedül. Megérkezel. Elkéstél. Bocsánat. Nincs. Csak unalom. Tompa, monoton zaj. Elősegíti az ébrenlét és elalvás közti átmenet létrejöttét. Vége. Újra nekilódulsz.

Utcák, villamosok, buszok, trolik. Épületek, emeletek. Ismerősök. Rohansz. Ők is. Barátok. Ők legalább veled. Szembe jön a Szerelem. De elmész mellette. Végül is neked időben kell a Makarenkó utcából a Zsil utcába érned.

Kapcsolatok, evés és pihenés az utcára korlátozva. Egyetemistának lenni jó. Előadás. A szocializmus politikai gazdaságtana. Kissé szűkösen vagyunk, dehát a lépcsőre is lehet ülni. Sebaj, legközelebb úgyse lesznek ennyien. Nem hallod jól. Merülj el inkább a melletted ülő leányzó szemében.

Sokadalom a büfénél. Kívül tágasabb. Miénk itt a tér (Dimitrov, Kálvin, Mikszáth, Gellért uszi). A közlekedés szakosok legalább megismerik az életet.

Könyvtár. Ajtó — nincs. Másutt. Naná, majd a bejáraton mehetsz be. Az olvasóteremben csend. Próbálsz beszélgetni. Lehurrognak. Te visszont. Hát hol éljek közösségi és egyetemi, és társadalmi, és alkotó, és aktív életet, ha nem itt. Ne itt. Próbáld talán kívül. Maradsz. Az illető megy. Igaza volt. Itt zaj van.

Mai utolsó nekifutás. Mondhatni célegyenes. Beesel az ajtón. Kár volt úgy sietni. Elmarad. Beszélgetnétek még. Ismerkednétek még. Hol? Hol? Hét óra, lassan száll csak fel a köd a folyóról. A híd még üres, nem sétál senki, a buszban melegebb van. Azután a nap jótékonyan eltünteti az álmos felhőket, és az egyetem környéke is benépesül. Az elsők még álmosan szállingóznak, később egyre többen és többen jönnek egyszerre, hogy valamikor nyolc óra körül elérje tetőpontját a nyüzsgés.

Beindul lassan a gépezet, előadások, szemináriumok. Békésen folynak el az órák. Ha szétszórtan, hét szétszórtan. Óraközökben azután — a pesti utcák közönsége is hozzászokott már — ellepik azt a néhány utcát, amelyek már hozzá tartoznak hétköznapjainkhoz.

Hiszen itt is lehet beszélgetni, vitatkozni. Legfeljebb leckét írni nehéz, de aki ügyes — az megoldja. Néhányan esznek vagy menet közben olvasnak újságot. Ha nagy szavakat akarnánk használni, akkor a jövő értelmisége. De inkább csak fiatalok, akik így sem vesztették el, hogy azok. Tanulnak, nevetnek, szeretnek — élnek. Itt.

Náray Vilmos

Égek — Fotó: Sass Ákos

Füst az előadóban

Megkezdődött az előadás. Mindenki „áhítattal" figyel. Csend. Csak az előadó beszél. Ezt, azt. Néha számunkra is mond valami érdekeset. Még csak 10 perc telt el. Fellép a nikotinhiány. Az előadónál:

— Én most rágyújtok. De önök nem.

A dohányosok szájában összegyűlik a nyál. A nemdohányosoknak szerencséjük van: a terem olyan nagy, hogy a füst koncentrációja nem éri el a maximálisan megengedettet.

Az előadás folyik tovább. A hamu pereg. A parkettára. Ide-oda. Az idő azért múlik... és ismét előkerül egy szál Sophiane. A figyelem egyre inkább a bagóra irányul. A füst száll. A hamu pereg. A padlóra...

Vége az előadásnak. A katedra mögött két szegény csikk árválkodik.

— Szatyi —

Hol a kuka?

Októberi nap. Egyetemi főépület, 2. emelet. Tejet ittam. Nemcsak én. A pohár üres lett. El kell dobni. Hová? A válasz egyértelmű: a kukába. Elindulok a folyosón, nézelődöm. Szemetes nincs. A teremben sem. Sehol. Tíz perc múlva kezdődik a szeminárium. Tornacipő nincs nálam: így nem tudom lefutni a másik szárnyig tartó oda-vissza utat. Hiába, erre nem gondoltam. A pohár ott maradt. Egy padon. Tudom, az én hibám.

Tényleg! Be kellene vezetni a háton hordozható szemeteskukát. Csak félő, hogy az újítás bevezetéséig hosszú éveket kellene várni. Ezért inkább lemondok róla. Talán lenne egy másik megoldás is. Ha a kukasűrűséget (db/fm) megnövelnék. Ehhez még szabadalom sem kell. S akkor nem szemetelne a közgázos egyetemista.

— Szatyi —

STOP!

Országút, tűző nap, hátizsák mellett állidogáló fiú, odébb jelzőtábla: NANCY 120 km.

Elegáns Citroen, fékez, ajtó nyílik — „Nancyig elviszlek!" Surrogó motor, halk zene a hangszórókból — „A hátsó ülésen van hideg Cola, szolgáld ki magad!"

Kölcsönös tájékoztatások, úti tapasztalatok cseréje — „Figyelted mennyi a szép lány Párizsban? Neked hogy tetszettek? Szeretkeztél valakivel amíg ott voltál?" Nemleges válasz után a látottak sorbavétele, képtárak kedvenc festők, templomok, koncertek, múzeumok, a történelem feleelevenítése, a közös ismeretek igaz, tiszta öröme — „Nem vagy éhes? Én itt mindenképp megállok. Tudom, kevés a pénzed, a vendégem vagy."

Kis vendéglő, nagy tányéron rumpsteak, mellette vörös bor, fagylalt, tetején apró napernyő — „Izlik? ... Próbáltad már a fiúkat?" Levegőt szántó evőeszköz elbizonytalanodik — „Csak úgy kérdem. Tudod, nekem az a véleményem, hogy sokkal jobban szeretnek, mint a lányok. Persze, ezt egy olyannak, aki nem próbálta, hiába is mondom."

Ellentétes nézetek és tapasztalatok, természeti törvényszerűségek hosszas fejtegetése — „Hidd el, bárkivel bekövetkezhet. Volt egy feleségem, egy nő, őrülten szerettem, és ha rá gondolok, még ma is furcsa érzés fog el. Aztán jött egy nap és minden megváltozott körülöttem, azóta még boldogabb vagyok. Szinte egyik percről a másikra itt belül megváltozott valami. Lehet, ezt te most nem érted, de lehet, egyszer majd te is átéled ezt a lelki katarzist."

Fizet, a visszaút az autóhoz kissé nyugtalan — „Azóta csak a fiúkat szeretem. Úgy élek, mint egy pillangó: egyik virágról a másikra szállok..."

„Ez nem betegség! Ne hidd! Az AIDS? Hát igen, az egy ronda dolog. De az ember megválogatja a barátait. Különben is sokan vagyunk. Jártál a Saint Germain téren? Gyönyörűek ott a fiúk este tíz után. Igaz, hogy egy lányt már 300-ért megkapsz, míg egy fiú 500 de megéri. Gyönyörűek. Vagy például a tengerparton az ám az élvezet!"

Néhány ellenvetés — O. K. Te most így is érzed. Ne haragudj, hogy ezt az egészet elmondtam neked... Te olvastad a Bibliát? Szerintem Jézus volt az első homoszexuális. Én nagyon szeretem ezért. Emlékezz csak vissza! Egy szó sincs a nőkről az Újszövetségben. Csak Mária-Magdolna az egyetlen, de ő egy prostituált. Nem gondolod?"

NANCY 5 KM — a nap még magasan jár, száznegyvennél zsugorodik a távolság.

„Persze azért önmagában az, hogy valaki szép, még nem elég. A belső tulajdonságok is nagyon fontosak. Én például nem szeretem a közönséges, vagy éppen nagyon lányos fiúkat. Rossz velük, hisztériásak, nem lehet kibírni őket... Van hol aludnod ma este?" Mágnesként vonzó messzeség a vibráló aszfalt felett. — „Ahogy gondolod. Elviszlek a következő kútig."

ESSENCE 535 — Hidraulika nyitja a csomagtartót. „Ne köszönj semmit, te szép vagy, jó volt veled utazni!" Enyhén felbúgó dugattyúk, aprócska benzinfelhő, távolságba záródó sziluett...

Székely Ábel

(A homoszexualitás ma Franciaországban, bízvást állíthatjuk, új divat. Ma már, aki valamit ad magára Párizsban, kell hogy társaságokban kis barátjával jelenjen meg. Gondolok itt elsősorban a művésztársaságokra. Hovatovább a normálisak lesznek kisebbségben...

Thibault de Montabert)

Kulcskérdés (Fotó: Erdős Tamás)

FIGYELEM!

Az AIESEC szakmai gyakorlatra jelentkezés határideje: november 14. Jelentkezési lapok, tájékoztató az AIESEC-irodában és a KISZ-bizottságon kaphatók.

KÖZGÁZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT

Szerkesztőség: 1093 Budapest IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 174-548

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Felelős kiadó: TILL IMRE igazgató

83—4950 Szikra Lapnyomda, Budapest

Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató